

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

PODNIKOVÁ SMĚRNICE NA KRYPTOMĚNOVÉ OPERACE

BUSINESS DIRECTIVE FOR CRYPTOCURRENCY OPERATIONS

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Kryštof Kyncl

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Jan Pěta, Ph.D.

BRNO 2021

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav financí
Student: **Kryštof Kyncl**
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a daně
Vedoucí práce: **Ing. Jan Pěta, Ph.D.**
Akademický rok: 2020/21

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Podniková směrnice na kryptoměnové operace

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce z okruhu vnitropodnikových směrnic se zaměřením na oblast kryptoměn

Analýza účetních a daňových aspektů kryptoměn

Návrh řešení v podobě připravené vnitropodnikové směrnice

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem práce je na základě získaných poznatků navrhnout rámcovou (univerzální) vnitropodnikovou směrnici pro kryptoměnové operace.

Základní literární prameny:

EISENREICH, J. a P. KUNDRÁTOVÁ. Právní aspekty kryptoměn. Acta Universitatis Carolinae. 2018, roč. 64, č. 1, s. 119-125. ISSN 0323-0619.

KOVALÍKOVÁ, H. Vnitřní směrnice pro podnikatele. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2018. ISBN 978-8-7554-141-3.

RYNEŠ, P. Podvojný účetnictví a účetní závěrka. 20. vyd. Olomouc: ANAG, 2020. ISBN 978-80-75-4-254-0.

STROUKAL, D. a J. SKALICKÝ. Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti: historie, ekonomie a technologie kryptoměn, stručná příručka pro úplné začátečníky. 2., rozš. vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0742-1.

VYCHOPEŇ, J. Daň z příjmů 2020. 16. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-774-7.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2020/21

V Brně dne 28.2.2021

L. S.

doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.
ředitel

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá účetní a daňovou problematikou kryptoměnových operací. Dále vysvětluje a objasňuje fungování a vlastnosti kryptoměn s ohledem na výše zmíněné. Práce se zaměřuje na analýzu problémů současné situace, ocenění a evidenci kryptoměn v účetnictví, ale i odvádění daně z přidané hodnoty či daně z příjmů a další. Zjištěné poznatky se poté tato práce snaží předvést na modelových příkladech kryptoměnových operací včetně doporučení v oblastech účetních a daňových.

Klíčová slova

Kryptoměny, kryptoměnové operace, daňová problematika, účetní problematika.

Abstract

This bachelor thesis deals with accounting and tax issues of cryptocurrency operations. It further explains and clarifies the operation and properties of cryptocurrencies. The work focuses on the analysis of the problems of the current situation, valuation and registration of cryptocurrencies in accounting, but also the payment of value added tax or income tax and more. This work then tries to demonstrate the findings on model examples of cryptocurrency operations, including recommendations in the areas of accounting and taxation.

Keywords

Cryptocurrencies, cryptocurrency operations, tax issues, accounting issues

Bibliografická citace

KYNCL, Kryštof. *Podniková směrnice na kryptoměnové operace* [online]. Brno, 2021 [cit. 2021-05-16]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/125385>.
Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí.
Vedoucí práce Jan Pěta.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 16. května 2021

.....

Kryštof Kyncl

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Janu Pětovi Ph.D. za trpělivost, ochotu, cenné rady a celkový odborný dohled při psaní této bakalářské práce. Také chci poděkovat své rodině a přátelům za velkou podporu nejen v době studia na VUT.

OBSAH

Úvod	10
Cíl a metodika práce.....	12
1 Teoretický východiska práce	14
1.1 Peníze a kryptoměny	14
1.1.1 Definice peněz	14
1.2 Definice kryptoměn.....	15
1.2.1 Výhody a nevýhody kryptoměn vůči penězům	16
1.2.2 Vývoj kryptoměn	17
1.2.3 Fungování kryptoměn	20
1.2.3.1 Kryptografie a zabezpečení kryptoměn	23
1.2.3.2 Uchování kryptoměn	24
2 Analýza současného stavu	27
2.1 Tuzemská právní úprava kryptoměn.....	27
2.1.1 Daňová problematika kryptoměn v tuzemsku	27
2.1.2 Daň z přidané hodnoty a EET	28
2.1.3 Bitcoinů dle České národní banky	29
2.1.4 Kryptoměny dle Ministerstva financí ČR.....	31
2.1.5 Kryptoměny dle Generálního finančního ředitelství	32
2.1.6 Kryptoměny dle IFRS	32
2.2 Kryptoměny jako zásoby.....	33
2.2.1 Těžba kryptoměn	33
2.2.2 Platba kryptoměnami za zboží a služby	34
2.2.3 Vykazování kryptoměn v rozvaze	35
2.3 Daňové aspekty kryptoměn.....	38
2.3.1 Zdanění kryptoměn u fyzických osob.....	38

2.3.1.1	Osvobození příjmů z kryptoměn	40
2.3.2	Zdanění kryptoměn u právnických osob.....	41
3	Vlastní návrhy řešení.....	43
3.1	Navrhované doporučení ohledně kryptoměn	43
3.1.1	Účtování kryptoměn	44
3.1.1.1	Analytická evidence a syntetické účty kryptoměn	45
3.1.1.2	Ocenění kryptoměn dle nákladů a určení kurzu	46
3.1.1.3	Kryptoměnové operace v účetnictví.....	47
3.1.2	Doporučené řešení z hlediska DPH a EET	52
3.1.3	Dopad daně z příjmů na kryptoměny.....	53
3.2	Účtování kryptoměnových operací	54
	Závěr	56
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	57
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	59
	SEZNAM GRAFŮ	60
	SEZNAM OBRÁZKŮ	61
	SEZNAM TABULEK.....	62

Úvod

Kryptoměny se staly fenoménem posledního století. Jejich popularita a míra zhodnocení stále roste a nikdo s jistotou dodnes neví, a to i kvůli tomu, že jde o necentralizovanou měnu, jak se tento konkrétní trh bude v budoucnu vyvíjet. Čím dál tím více však proniká do povědomí všech občanů světa a ovlivňuje i ostatní trhy.

Mnoho lidí na kryptoměnách zmnohonásobilo své peníze, a tak se nelze divit, že zájem o tuto digitální měnu je obrovský jak v zahraničí, tak u nás. Kam až ceny, velikosti kryptofare, spotřeba energie a celkový výpočetní výkon těchto sítí v budoucnu mohou zajít zatím nikdo nedokáže s jistotou předpovědět. Právní úprava kryptoměn nebyla nikdy jednoznačně stanovena a dodnes se na toto téma vedou diskuse, píšou články a kladou otázky nejen v oblasti daňové a účetní problematiky.

Téma daňové a účetní problematiky kryptoměnových operací je tedy stále aktuální, a proto si jej autor vybral. Spolu s těmito tématy však s kryptoměnami souvisí i zákony o kybernetické bezpečnosti, zákon o praní špinavých peněz, jehož problematika a důležitost v oblasti kryptoměn je nemalá, nebo zákon o evidenci tržeb, podle kterého platby ve virtuální měně povinnosti EET podléhají.

První část této práce se zaměřuje na základní charakteristiku kryptoměn, která se pokusí přiblížit jejich fungování a principy. Je zde vysvětlena terminologie a pojmenovány různé jejich druhy, jak se uchovává a jak ji člověk může získat nebo uchovávat. Dále se zaměřuje na popularitu kryptoměn a proč má smysl zabývat se účetní i daňovou problematikou nejen dnes ale i v budoucnu. První část je nezbytnou nutností pro pochopení závěrů této práce.

Druhá část práce se zabývá daňovou a účetní analýzou zákonů souvisejících s kryptoměnami. V této otázce se bude práce čerpat z ustanovení zákona o účetnictví, stanoviska České národní banky (dále jen „ČNB“) či Ministerstva financí České republiky. K vyřešení některých otázek je nutné využít zákon o dani z příjmů, zákon o dani z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) a zákon o evidenci tržeb.

Třetí, a tedy poslední část práce shrnuje výsledky a stanovuje doporučení v daňové a účetní oblasti, které mohou být vhodné pro interní směrnice právnických nebo fyzických osob, zabývajících se kryptoměnami v hlavní nebo vedlejší činnosti. U právnické osoby

následně proběhne demonstrace kryptoměnových operací na modelových příkladech pro lepší znázornění zjištěných výsledků.

Cíl a metodika práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je za pomoci analýzy a zjištěných poznatků daňové a účetní problematiky kryptoměnových operací zformulovat a navrhnout doporučená řešení pro fyzické a právnické osoby.

Pro dosažení hlavního cíle práce jsou stanoveny následující dílčí cíle:

- Popsat charakteristiky a základní vlastnosti kryptoměn
- Rozbor a analýza současných právních úprav a předpisů kryptoměnových operací v oblasti účetnictví a daní
- Návrh řešení a doporučení v oblasti účetnictví a zdanění na základně zjištěných poznatků a demonstrace na modelových příkladech

Tato bakalářské práce je rozdělena do tří částí.

První část práce popisuje fungování a základní vlastnosti kryptoměn. Zaměřuje se na celkové vymezení základních pojmů v oblasti kryptoměnových operací. Jedná se o nezbytnou část pro pochopení závěrů práce.

Druhý segment se zaměřuje na aplikování metod analýzy, syntézy, komparace a dedukce. Tato část se zaměřuje na analýzu současných právních úprav a předpisů v tuzemsku a v rámci Evropské unie. Patří sem například zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví či další předpisy související s problematikou kryptoměnových operací nebo kryptoměn všeobecně.

Třetí a poslední segment aplikuje zjištěné poznatky na smyšlenou právnickou osobu a konkrétní příklady práce s kryptoměnami v daňovém a účetním měřítku. Tato část se zaměřuje nejen na souhrn námi objevených poznatků.

I přesto že je tato práce zaměřena na kryptoměny jako obecné téma, pro příklady byla využita konkrétní kryptoměna Bitcoin. Ten je nejvíce známou a nejčastěji využívanou kryptoměnou ve světě i v tuzemsku a také souvisí s největším rozmachem kryptoměn všeobecně.

Analýza – je vědecká metoda založená na dekompozici celku na elementární části. Cílem analýzy je identifikovat podstatné a nutné vlastnosti elementárních částí celku, poznat jejich podstatu a zákonitosti.

Syntéza – je spojení, kombinace jednotlivých částí či prvků (objektů či idejí) v jeden celek, resp. samotný celek takto vytvořený. Jedná se o opak analýzy.

Komparace – je přirovnání, srovnání či porovnání jednotlivých částí či prvků.

Dedukce – typ úsudku a metoda zkoumání, kdy se z přijatých výroků (premis) dospívá k novému tvrzení, závěru nebo důsledku

1 Teoretický východiska práce

Tato kapitola bakalářské práce se zaměřuje na objasnění základních pojmů a charakteristik kryptoměn a věcí, které s nimi úzce souvisí. Zabývá se také fungováním kryptoměn, různými druhy, rozdíly mezi penězi, držením kryptoměn atd.

1.1 Peníze a kryptoměny

Na kryptoměny je nahlíženo jako na digitální měnu neboli elektronické peníze. Nejsou totiž jakkoliv fyzicky hmatatelné a lze si je v hlavě pouze představit. Dle Generálního finančního ředitelství se nejedná o měnu, ale o nehmotnou movitou věc (Hovorka, 2017).

1.1.1 Definice peněz

Kryptoměny se nedají považovat za peníze. Peníze či peněžní prostředky jsou v ekonomické teorii jednotkou kupní síly plnící dvě důležité funkce:

- **Platební prostředek** – peníze jsou prostředkem směny zboží a služeb, jelikož naturální směna zboží a služeb činí problémy, které peníze usnadňují.
- **Prostředek uchování hodnoty** – peníze jsou v tomto případě vyraženy z oběhu ve formě úspor. Jsou schopné uchovat si při dané cenové hladině svou kupní sílu v čase. Poté peníze vystupují ve funkci uchovavatele hodnoty, tedy jedné z forem bohatství. Naplňování funkce uchování hodnoty se mění nepřímo úměrně se změnami cenové hladiny, a to zejména s očekávanými změnami cenové hladiny. Změna cenové hladiny nebo očekávání změn cenové hladiny mění ochotu hospodářských jednotek držet peníze na úkor či ve prospěch ostatních finančních a zejména reálných aktiv či také poptávku po zboží a službách.

Peníze jsou ohroženy dvěma riziky:

- **Inflace** – je spojena se všemi finančními aktivy. Inflace byla donedávna poměrně silně ovlivňována, aby nedocházelo k příliš velkému růstu. Při růstu cenové hladiny (inflaci) dochází k poklesu kupní síly peněz a hospodářské jednotky se snaží držet méně peněz ve prospěch ostatních finančních aktiv. Výjimkou jsou peníze poskytující výnosy postačující ke kompenzaci očekávané ztráty kupní síly, způsobené zvyšováním cen, které však v dobách inflace obvykle neexistují.

- **Ztráta peněz** – je spojena s krachem obchodní banky nebo družstevní záložny. V moderní době je toto riziko ošetřeno pojištěním do určité částky vkladů nebo případnou státní pomocí bance nebo družstevní záložně (Jílek, 2013, s. 28-30).

1.2 Definice kryptoměn

K pochopení kryptoměn je zapotřebí znalost peněžní teorie, open-source programování, distribuovaných sítí a kryptografie, což není úplně jednoduché. Tím se dá vysvětlit obtížnost pochopení kryptoměn všeobecně.

Většina poptávky po kryptoměnách byla stále pouze spekulativní, protože Bitcoin, Ethereum nebo Litecoin, vyměňující se za tradiční měny není nic jiného než možnou investicí do budoucna. Digitální měny však mají podstatně vyšší cíl. Tím je stát se skutečnými penězi a všeobecně přijímaným platidlem. K tomu je nutná možnost platit online nákupy a možnost směny v kamenných obchodech, stejně jak je tomu u peněz jako všeobecně přijímaného platebního prostředku. Na rozdíl od ostatních měn, tedy eura, dolarů nebo korun, které nosíme v peněženkách nebo máme uložené na bankovních účtech, nemá například Bitcoin žádnou centrální autoritu, jenž by se za něj zaručovala nebo se starala o tisk nových peněz. Nemá tedy žádnou fyzickou formu. Pokud však odhlédneme od této vlastnosti, jedná se o peníze se všemi standardními charakteristikami dobrých peněz (Stroukal, 2018, s. 16-47).

Pro účely právní teorie se na kryptoměny může nahlížet zjednodušeně jako na data neboli informace, které jsou využívány v rámci platebního systému navrženého autorem měny. V žádném případě ovšem není možné závěr práce zobecnit na všechny jednotky různých kryptoměn, jelikož jsou mezi kryptoměnami velké rozdíly dané odlišným technologickým řešením (Kundrátová, 2018).

1.2.1 Výhody a nevýhody kryptoměn vůči penězům

Výhod a nevýhod kryptoměn je hned několik a plynou často přímo z jejich podstaty. Jednotliví představitelé se od sebe mohou lišit kvůli rozdílnému technologickému řešení, proto se v této podkapitole zaměří práce na Bitcoin jako nejznámějšího zástupce kryptoměn.

Mezi jeho výhody například patří:

- **Decentralizace** – jednou z největších výhod Bitcoinu, jak již bylo zmíněno dříve, je decentralizace, tedy že nepodléhá žádné centrální autoritě. Žádná banka ani vláda nemůže regulovat jeho cenu a toky. Neexistuje tedy orgán, který by ovlivňoval počet vydaných mincí, nikdo nemůže měnu padělat, zablokovat uživatelům účty a podobně. Bitcoin je plně distribuován internetovými peer-to-peer sítěmi mezi uživatele, kteří díky internetu komunikují přímo mezi sebou.
- **Nepodléhá obří inflaci** – tento bod vychází z bodu předchozího. Nikdo nemůže totiž měnu ovlivnit umělými intervencemi, devalvací či vydáním nových bankovek. Díky omezenému počtu této měny, který je dopředu všem znám, je tato měna naopak deflační a její hodnota narůstá jako u zlata.
- **Anonymita uživatelů** – adresy uživatelů Bitcoinu sestávají z náhodných 34 znaků. Každý je může vidět, odkud a kam bylo posláno jak velké množství, ale pokud neví, komu daná adresa patří, je velmi těžko uživatel zjistitelný.
- **Transparentnost blockchainu** – blockchain je tzv. “učení kniha“, kterou Bitcoin využívá. Každý se do něj může podívat a proběhlé transakce si dohledat. Jakmile je transakce Bitcoinu stvrzena a přidána ve formě bloku do blockchainu, nelze s ní jakkoliv manipulovat.
- **Kryptografie** – Bitcoinová síť je zajištěna kryptografickým šifrováním, které doposud nebylo prolomeno. Systém je postavený na skriptu, který zajišťuje ochranu před útoky a podvody, což nahrazuje centralizovanou autoritu, která by měla na bezpečnost dohlížet.
- **Transakce** – počet Bitcoinů, které je možné směnit je neomezený. Uživatel není omezen ani lokací, jelikož transakce může proběhnout s kýmkoliv na druhé straně planety.

- **Pevný systém** – ke zkolabování blockchainové sítě by bylo zapotřebí vyřazení všech počítačů, které jsou zapojeny do sítě, tedy těžební stroje a stroje se softwarovou peněženkou. Stačí když zůstane funkční alespoň jeden přístroj, který má uloženou historii všech transakcí a Bitcoinů budou nadále schopny být používány jako platidlo.

Bitcoin má oproti klasickým měnám nespočet opravdu velkých výhod, ke kterým se však váže i mnoho nevýhod, jako například:

- **Volatilita** – cena Bitcoinu se neustále mění a nikdo nedokáže přesně určit, kde bude za pár měsíců, neboť se jedná o jev, který často porušuje dosud známá pravidla.
- **Krytí měny** – hodnota Bitcoinu je čistě spekulativní a není naprosto ničím krytá, což není dnes jevem pouze kryptoměn, ale i „opravdových“ měn.
- **Poplatky** – na začátku stála transakce Bitcoinu jen pár centů, dnes už jsou to ale i desítky korun. Na provedení transakce se čeká klidně i hodinu, což je na poměry online prostředí velmi dlouho. Novější kryptoměny naštěstí tento problém již úspěšně řeší.
- **Internet** – je nutností k provedení transakce, avšak s rostoucím vývojem a obrovskou dostupností internetu téměř všude na světě, nadále nebude tento problém kryptoměn snad existovat.
- **Krádež** – téměř všichni čelí denně nějakému hackerskému útoku a stejně tak nejsou v bezpečí různé online peněženky. Ani dostatečná síla hesla není v internetovém prostoru žádnou zárukou.
- **Zneužití** – kryptoměny se mohou stát velmi snadno použitelnou měnou pro obchodníky s drogami, teroristické organizace a podobně. Jde však jen o velmi drobný zlomek uživatelů kryptoměn, a proto není důvod tuto měnu obviňovat z uvedené problematiky (Kryptoměna Bitcoin: Výhody a nevýhody, 2018).

1.2.2 Vývoj kryptoměn

Před Bitcoinem a dalšími dnes více či méně známými kryptoměnami, vznikl v roce 1982 kryptografický systém pro anonymní transakce a v roce 1990 ho uvedl David Chaum,

kterému je někdy přezdíváno otec digitálních měn, pod názvem Ecash. O několik let později, však vyhlásil bankrot.

Ecash byl výjimečným vynálezem, ale stejně jako například PayPal, který zásadně zjednodušil platby online, využívá tradiční měny a nepředstavoval dostatečnou revoluci (Kundráťová, 2018, s. 120).

Bitcoin, tedy první opravdová kryptoměna, vznikl v roce 2009 díky vývojáři s pseudonymem Satoshi Nakamoto na základě článku, který publikoval v říjnu roku 2008. Tento fenomenální a tajemný zakladatel zde vysvětloval, že na Bitcoinu pracoval již od roku 2007. Poté, co Nakamoto předal internetovou doménu bitcoin.org skalnímu fanouškovi Gavinu Andresenovi, se odmlčel a dodnes se neví, kdo za tímto jménem stál.

I přesto, že o sobě tvrdil určité informace, se předpokládá, že to byl díky skvělé angličtině, a absenci japonštiny v komunikaci či protokolu, někdo z anglicky mluvící země. Jde dost možná i o skupinu více lidí, protože pravděpodobnost toho, že samotný člověk přijde s tak sofistikovanou technologií, je velmi malá (Stroukal, 2018, s. 42-50).

První Bitcoin byl vytěžen 3. ledna roku 2009 samotným autorem, který pro sebe získal 50 Bitcoinů. Satoshi ale neměl v úmyslu si peníze ponechat. Jeho cílem bylo vytvořit peníze budoucnosti – tedy aby je těžili další lidé, posílali si je mezi sebou a měnili je za zboží a služby. Dlouho se této měně nevěnovalo mnoho pozornosti a jen málokdo o ní věděl.

Skutečný průlom přišel až v 21. května 2010, kdy se na jednom fóru objevila nabídka od Floridského programátora jménem Laszlo Hanyecz, který za 10 000 tisíc Bitcoinů požadoval dvě velké pizzy. Dobrovolník z Anglie mu je objednal a nechal zaslat. Hanyecz pak fotkami doložil, že transakce byla úspěšná.

Tento příběh, ve své podstatě, nezní kdovíjak průlomově nebo neuvěřitelně. Svět však obletěl hned dvakrát. Hned po úspěšné transakci a poté v roce 2013, kdy cena jednoho Bitcoinu přesáhla tisíc dolarů. Tím se cena dvou pizz vyšplhala na deset milionů dolarů. Dnes by jejich hodnota byla ještě více neuvěřitelných 510 milionů dolarů, tedy přibližně 11 miliard korun (Bitcoin - aktuální a historické ceny kryptoměny, 2021).

Mnoho lidí, kteří četli články zmiňující tento příběh, si mohlo myslet, že Hanyecz udělal velkou chybu a dnes mohl být miliardářem. Zpráva o jeho nabídce ale obletěla celý (nejen

internetový) svět obrovskou rychlostí a byl to dost možná okamžik, kdy se s Bitcoinem seznámila obrovská masa lidí.

Je tedy dost možné, ale jen z teoretického hlediska, že díky této události se Bitcoin stal tím, čím je dnes. Bez této kauzy se jeho hodnota mohla zaseknout mnohem níž anebo nemusel vůbec existovat.

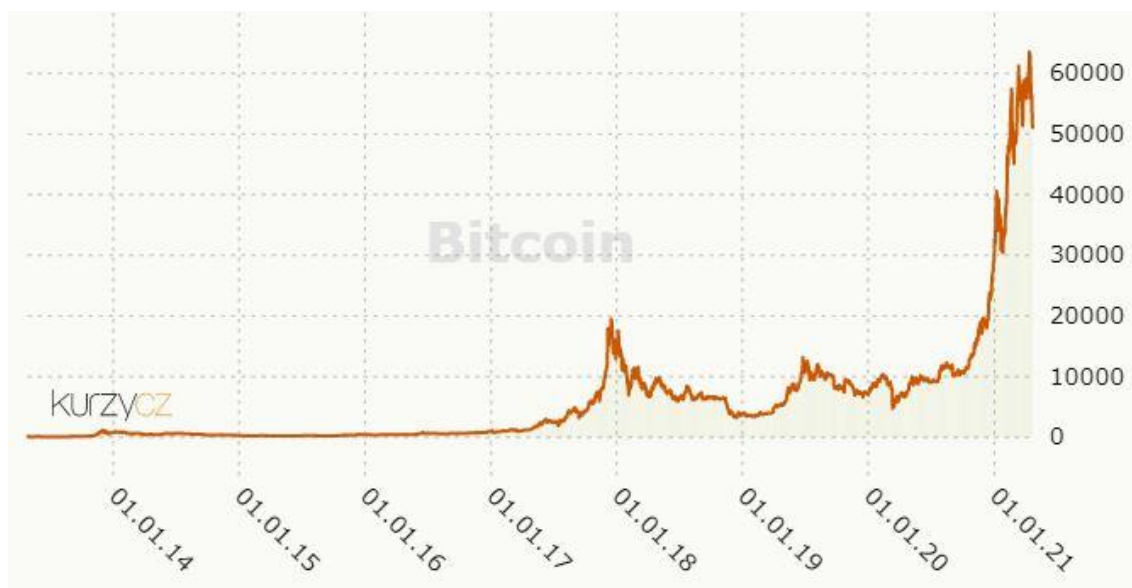
Velkým milníkem pak byla možnost zasílat v Bitcoinech dary serveru Wikileaks. Ten využívá různých možností internetu k zachování anonymity svých zdrojů, avšak peněžní toky jsou díky tomu jednoduše zablokovatelné. To se díky prohlášení Pentagonu, který označil Wikileaks za národní hrozbu, skutečně v roce 2010 stalo. Bitcoin ale umožnil Wikileaks přijímat dary a zároveň si udělal opravdu velkou reklamu. Server, který odhalil mnoho tajných dokumentů tak nahrál na stránky krátkou adresu své peněženky a mohl začít přijímat dary či příspěvky.

V roce 2011 se díky rostoucí popularitě odehrála v New Yorku první mezinárodní konference o Bitcoinu a o pár měsíců později první evropská konference v Praze. O Bitcoinu si povídali významní vývojáři, investoři, ekonomové i novináři.

S rostoucí popularitou a převážně rostoucí cenou Bitcoinu se však začalo objevovat čím dál větší množství krádeží. Hackerům se v březnu 2012 podařilo prolomit ochranu internetového hostingu a jednoduše si měnu převedly do vlastních peněženek. Dále byla vykradena přední webová peněženka MyBitcoin. Zmizelo okolo 78 tisíc Bitcoinů. Rizika nejen Bitcoinu byla na očích čím dál více, stejně jako například v očích státu ilegální server Silk Road. Na tom se prodávaly všechny myslitelné drogy a další kontroverzní zboží. Byl anonymizovaný a prodejní systém fungoval ve stylu doporučení a referencí. Bitcoin byl po tento styl obchodování ideální – anonymní, obtížně zdanitelný a nový, ale tyto obchody mu dělali špatnou reklamu. V dnešní době je i špatná reklama formou reklamy.

Tržní kapitalizace Bitcoinu v roce 2013 a 2014 dosáhla na více než 14 miliard dolarů, a to byl teprve začátek. V roce 2015 spadla cena z 1163 dolarů a kurz se ustálil mezi 800 a 900 dolary. Velice markantní nárůst nastal v roce 2017, kdy se cena vyšplhala až na tehdy historické maximum 20 000 dolarů (Stroukal, 2018, s. 56-173). Maximem v době psaní této práce bylo dne 21.02.2021 zhruba 57 408 dolarů za jeden Bitcoin (Bitcoin - aktuální

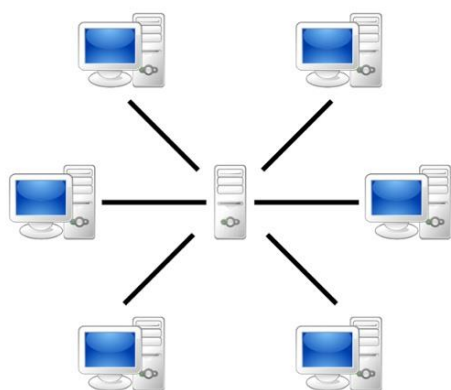
a historické ceny kryptoměny, 2021). Je však velice pravděpodobné, že se nejedná o finální maximum, které nebude už nikdy překonáno.

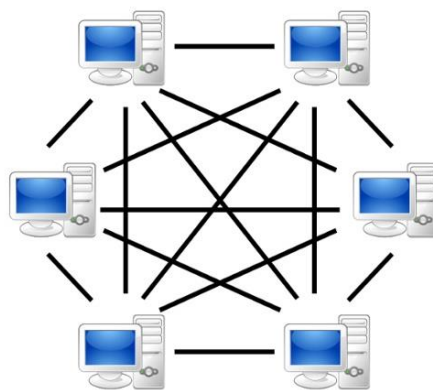
Graf 1: Historický vývoj ceny Bitcoinu v dolarech
zdroj: <https://www.kurzy.cz/komodity/bitcoin-graf-vyvoje-ceny/>

1.2.3 Fungování kryptoměn

Bitcoin funguje na principu P2P měny. Peer-to-peer je typem počítačových sítí, kde jsou si všechny uzly rovnocenné a jednotliví uživatelé mezi sebou komunikují bez existence centrálního serveru (jako český ekvivalent se většinou používá označení klient-klient). Na rozdíl od modelu klient-server se s rostoucím množstvím uživatelů roste i přenosová kapacita sítě. Nevýhodou pak je obtížnost navázání počáteční komunikace (Stroukal, 2018, s. 42-49).

Server-based

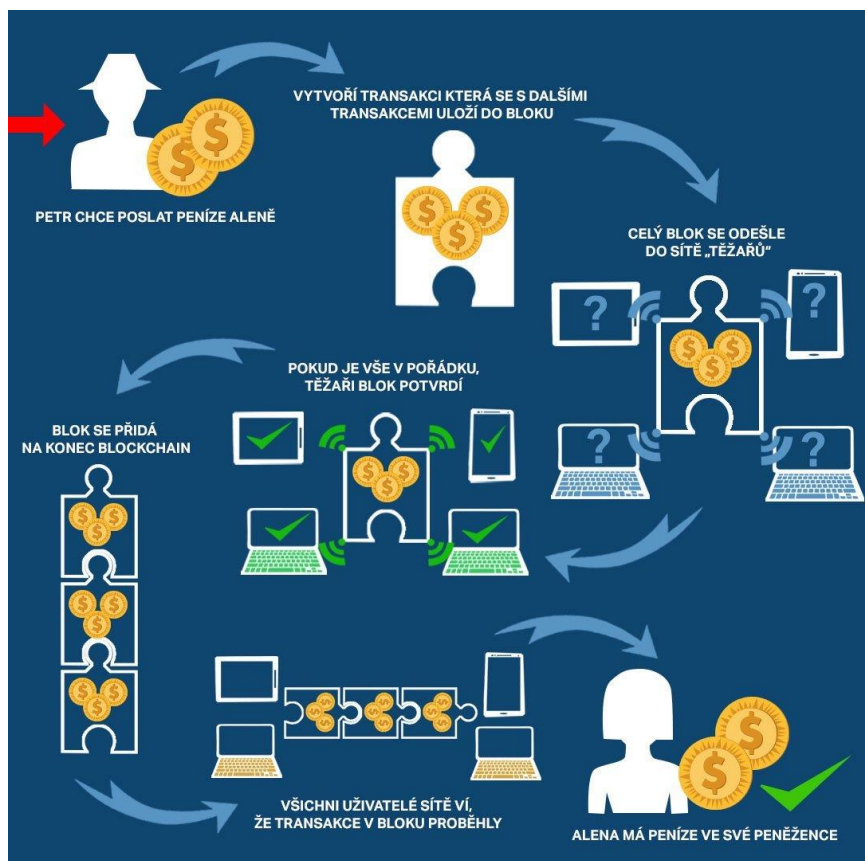

P2P-network

Obrázek 1: Grafické znázornění rozdílu sítě klient-klient a klient-server

Zdroj: <https://remitano.com/forum/th/post/295-peer-to-peer-networking-how-its-changing-our-lives>

Takzvanému double spending (dvojímu utrácení) brání zařazování jednotlivých operací do blockchainu, pod kterým si můžeme představit jakousi veřejnou účetní knihu nebo veřejný seznam všech učiněných transakcí. Zde přichází anglický pojem miners, česky označovaní jako těžaři, kteří mají právo zařadit transakci do blockchainu. Ti využívají výkon svých těžebních stanic (přesněji výkon grafických karet, které jsou dnes nejvhodnější na tyto výpočty) k řešení složitých algoritmů. Pokud naleznou řešení tohoto matematického problému, získávají právo k potvrzení bloku transakcí, za což dostanou dopředu určený obnos Bitcoinů. Po potvrzení jsou transakce v bloku zařazeny do výše zmíněného seznamu, čímž je zabráněno dvojímu utrácení (Kundrátová, 2018, s. 120-121).

Obrázek 2: Průběh transakce Bitcoinu

zdroj: <https://finex.cz/jak-se-tezi-bitcoin-co-je-to-tezba-bitcoinu-a-jak-funguje/>

V dnešním světě těží většinou úzce specializovaní těžaři, kteří do svých těžebních stanic investovali statisíce nebo miliony korun. Sdružují se v několika velkých skupinách – tzv. poolch. Těžaři tedy těží společně a generující transakce včetně poplatků plynou poolu, který je spravedlivě rozděluje. Roste totiž náročnost na výkon pro těžbu, a pokud se spojí co nejvíce výpočetní techniky, je pravděpodobnost odměny větší, za cenu menšího zisku. Pooly se liší různými vlastnostmi, na některých se platí poplatky, na jiných ne, některé si tyto poplatky dělí, jiné si je ponechávají. Konkurence mezi pooly je velká. Těžaři si vybírají pool, kterého chtějí být součástí právě podle toho, jak se jim politika daného poolu líbí, což je zdrojem oné konkurence.

Díky spolupráci v poolu tak těžař získává menší výdělek, ale v pravidelných intervalech. Pooly tak reflektují skutečnost, že lidé preferují peníze dnes před stejným množstvím zítra a upřednostní jistou částku před určitou pravděpodobností na zisk dvojnásobku nebo ztrátou všeho.

Bitcoinů může těžit úplně kdokoli s přístupem k počítači, elektřině a internetu. Ani samotná těžba není nic složitějšího i pro úplného amatéra v tomto oboru. Stačí stroj zapojit, spustit těžební software, přihlásit se k poolu, zahájit těžbu a počkat na odměnu.

Ač se může zdát těžba kryptoměn jako velice jednoduchá, určitě tomu tak není. Aby se dnes těžba vyplatila, je zapotřebí investovat obrovské sumy do dostatečně výkonného hardwaru (právě kvůli výhodnosti) a chlazení, mít přístup k co nejlevnější elektřině a počítat s tím, že za pár let tato technika nebude dostatečná a bude třeba celou investici opakovat.

1.2.3.1 Kryptografie a zabezpečení kryptoměn

Kryptografie je věda zabývající se matematickými metodami utajování obsahu i prokazování původu přenášených zpráv. Zprávou je číselná posloupnost, v níž je veřejně známým kódem zašifrovaná informace. Může se jednat o text, obrázky či případné příkazy v podobě posloupností dvojkových číslic, tzv. bitů.

Autor svoji zprávu předává přenosovým systémem (dnes nejtypičtěji počítačovou sítí) adresátovi. Tyto zprávy běžně používají veřejné přenosové kanály, což v praxi znamená, že k tomuto přenosu mají přístup i jiné neoprávněné osoby. Kryptografické techniky tedy umožňují autorovi i adresátovi zajistit ochranu přenášených zpráv a toto zabezpečení je definováno kryptografickým protokolem (Burda, 2019, s. 18-23).

Pro kryptoměny je dle výše zmíněného kryptografie nutností pro zachování zabezpečení této měny. Pokud není klíč k dešifrování zprávy stejný jako klíč k jejímu zašifrování hovoříme o kryptografii asymetrické. Těchto poznatků Bitcoin využívá, a to zejména u hashovací funkce a digitálního podpisu (Stroukal, 2018, s. 45-52).

Jeden z dvou klíčů pro asymetrickou kryptografii se jmenuje soukromý klíč (nebo také privátní klíč). Tento klíč musí zůstat utajený a jeho majitel jej používá k dešifrování jemu určených zpráv nebo podepisování jím ověřované zprávy. Pomocí soukromého klíče se podepisuje zpráva s informací, kdo bude novým majitelem Bitcoinů patřících majiteli klíče. Každá bitcoinová adresa má jeden soukromý klíč, který je uložen v bitcoinové peněžence.

Druhým klíčem pro asymetrickou kryptografii je klíč veřejný, a kdokoli ho může použít k zašifrování zprávy pro majitele soukromého klíče nebo k ověření jeho podpisu.

V bitcoinové síti je veřejným klíčem míněna adresa příjemce platby (Stroukal, 2018, s. 248-267).

1.2.3.2 Uchování kryptoměn

Kryptoměnové peněženky se používají k zabezpečení a uložení kryptoměn. Lze díky nim přijímat, zasílat a uchovávat kryptoměny. U některých peněženek můžete používat jen jeden typ kryptoměny, existují ale i takové, které jich zvládají více pohromadě. Peněženky se rozdělují na dva základní druhy dle toho, zda jste nebo nejste připojeni k internetu, a to na online peněženku (Hot wallet) a offline peněženku (Cold wallet).

Online peněženky, jak už název napovídá, jsou peněženky připojené k internetu. Při použití správného antiviru a dostatečně silného hesla je bezpečnost této varianty poměrně vysoká. Největší výhodou oproti offline peněžence je dynamika a rychlost transakcí, které se uskutečňují téměř okamžitě. Většina kryptoměnových peněženek je online a dělí se na dva druhy:

- **Mobilní peněženka** – fungují podobně jako aplikace internetového bankovníctví na všech chytrých telefonech. Uživatel s nimi může aktivně platit, jelikož mobilní telefon má dnes skoro každý u sebe. Většinou je ale lepší mít online peněženku, kde má pouze uživatel přístup k privátnímu klíči, jelikož existují i takové, kde má ke klíči přístup i třetí strana. Pro uchovávání kryptoměn je výhodnější mít offline peněženku.
- **Počítačová peněženka** – je bezpečnější než mobilní peněženka. Stačí si jen stáhnout správný software do počítače. Zde si uživatel může zvolit plnou verzi, která stáhne celou historii blockchainu nebo light verzi, který stáhne jen část blockchainu. Je důrazně doporučeno využívat zaheslovaný nebo dostatečně zabezpečený počítač, ke kterému nemá přístup nikdo jiný a privátní klíč vytisknou a uložit na bezpečné offline místo. Důvěryhodnost softwarové peněženky je důležitá, ale ani ta nezaručí 100% bezpečnost.

Offline peněženky jsou mnohem vhodnější pro uchování kryptoměn a nejsou připojeny k internetu. To zvyšuje zabezpečení oproti online peněženkám, protože privátní klíč se nenachází na žádném serveru. Privátní klíč se generuje postupně a je nutné si jej zapsat na papír nebo uložit na bezpečné hardwarové úložiště. Nevýhodou této metody je

používání peněženky, kdy je uživatel stejně donucen využít program, aby mu bylo umožněno připojit se do sítě. Výborným příkladem offline peněženky je například trezor.

Na krátkodobé uchování a obchodování s kryptoměnami může mnoha uživatelům postačit automaticky generovaná peněženka na kryptoměnových **burzách**. Není vhodná na dlouhodobé uchování, protože privátní klíč si uchovává burza a uživatel nemá nad svými kryptoměnami plnou kontrolu. Pokud by burza padla, nebo by došlo k jejímu vypnutí, už se ke kryptoměnám uživatel nedostane. Účet je dobré co nejvíce zabezpečit, například dvoufázovým ověřením.

V případě že uživatel nechce vůbec řešit kryptoměnové peněženky, může s kryptoměnami obchodovat a vydělávat na růstu i poklesu cen i když žádné nevlastní. Na tento druh obchodování je potřeba unikání obchodní nástroj CFD, kopírující ceny skutečných kryptoměn. Při obchodování si nekupujete skutečnou kryptoměnu, ale jen kontrakt, který se cenou skutečných kryptoměn řídí. Obchodování tohoto druhu umožňují CFD brokeri (Vanta, 2020).

K ochraně Bitcoinů lze použít i tzv. papírové peněženky. Bitcoinů v těchto peněženkách více připomínají klasické papírové peníze. Výhodou této peněženky je zejména vzdálená nenapadnutelnost po úspěšném vytvoření, nemohou zkolabovat a uživatel se nemusí spoléhat na bezpečnost serverů třetí strany. Nevýhodou jsou naopak stejná rizika jako u papírových peněz, tedy fyzické odcizení, ztráta nebo zničení samotného papíru.

Pro vytvoření papírové peněženky je potřeba najít poskytovatele těchto peněženek (například weby [Bitaddress.org](https://bitaddress.org) nebo [Bitcoinpaperwallet.com](https://bitcoinpaperwallet.com)). Po vytvoření se objeví papírová bankovka, která se dá vytisknout a obsahuje veřejný a soukromý klíč v podobě QR kódu (Stroukal, 2018, s. 248-267).

Obrázek 3: Papírová peněženka na bitcoiny
 zdroj: <https://www.kryptostart.cz/penezenky/bitcoin/>

2 Analýza současného stavu

Tato část se zaměřuje na analýzu současných právních úprav a předpisů v tuzemsku a v rámci Evropské unie. Patří sem například již výše zmíněné zákony.

Z pohledu právní teorie lze na kryptoměny nahlížet zjednodušeně jako na data, která jsou určitým způsobem používány v platebním systému navrženého Satoshiem. Díky této velmi specifické otázce z hlediska teorie, dosud neřešené právně, nelze konstatovat, že je Bitcoin věcí ve smyslu občanského zákoníku. Je jasné, že si tento problém žádá hlubší analýzu. V případě vyřešení problému nebude možné nalezené řešení zobecnit na všechny druhy kryptoměn, jelikož jsou mezi nimi velké rozdíly, způsobené rozdílným technologickým řešením.

Je také důležité vyřešit otázku toho, zdali lze Bitcoin považovat za peníze či elektronické peníze a jestli jde dle právní teorie o měnu. Peníze, které jsou v ekonomické teorii brány jako aktivum, by měli být přijímány při směně zboží a služeb. Úkolem peněz je také vyjadřovat hodnotu zboží a služeb a uchovat ji. Právě přijímání plateb a využití kryptoměn u směny zboží a služeb je často používáno jako argument proti označování například Bitcoinu za peníze. Jelikož ale legální definice peněz v právní řádu neexistuje, bude potřeba vycházet z definice ekonomické (Kundráťová, 2018, s. 122-123).

2.1 Tuzemská právní úprava kryptoměn

Právní klasifikace kryptoměn je poměrně obtížná, a to i kvůli velkému rozdílu mezi jednotlivými zástupci. V tuzemsku kryptoměny nemají zcela jednotnou právní úpravu, která by definovala způsob zdanění a účtování. Momentálně tak lze využívat stanoviska ČNB, Ministerstva financí a Generálního finančního ředitelství.

2.1.1 Daňová problematika kryptoměn v tuzemsku

Vzhledem k povaze kryptoměn se nejedná ani o cenné papíry, ani o platební prostředek. V české legislativě jsou z pohledu daní považovány za nehmotnou, movitou a zastupitelnou věc. Toto stanovisko se také zakládá na vyjádření České národní banky, konkrétně dokument „Obchodování s Bitcoin“, která kryptoměny nepovažuje za platební prostředek ani elektronické peníze. Toto zařazení je důležité pro řešení zdanění a případná osvobození.

Při směně za jinou kryptoměnu, ale i klasické peníze, se v české právní úpravě považují tyto úkony za předmět daně dle definice předmětu daně z příjmů v § 3 odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, (dále jen „ZDP“): „*předmětem daně jsou příjmy peněžní, příjmy nepeněžní, ale i příjmy dosažené směnou*“.

Dále záleží, jestli je příjem jednorázový, nebo pravidelný a jestli se jedná o majetek zařazený v podnikání dané osoby, či jen zhodnocuje majetek jako fyzická osoba nepodnikatel. I nákup zboží za kryptoměny bude předmětem daně podle § 3 odst. 2 ZDP, jelikož se jedná o nepeněžní příjem, u kterého se zjistí hodnota nakoupeného zboží, aby mohlo být zdaněno.

Fyzická osoba nepodnikatel zdaňuje své příjmy v kategorii ostatní příjmy. Pokud by se jednalo o příjem jednorázový (nepravidelný), je možné využít osvobození do výše 30 tisíc korun za rok. S kryptoměnami však málokdo obchoduje nepravidelně.

V obchodním majetku se kryptoměnové transakce a činnosti, ke kterým je potřeba živnostenské oprávnění, počítají do příjmů z výdělečné činnosti. Pokud ale osoba spravuje jen vlastní prostředky spojené s nákupem a prodejem kryptoměn, nejedná se o živnost. Těžba kryptoměn pak bude spadat do živností volných.

2.1.2 Daň z přidané hodnoty a EET

DPH je problémem jednodušším, jelikož je sjednocen v rámci celé Evropské unie. Směna kryptoměn je předmětem daně, jelikož jde o provozování služby směny za úplatu. Tuto službu však lze zařadit jako finanční, tedy osvobozenou bez nároku na odpočet. Těžba kryptoměn není předmětem této daně, dle stanoviska soudního dvora EU číslo C-264/14 ve věci Skatteverket v. David Hedqvist (dále jen „Rozsudek Hedqvist“), podle kterého se o předmět DPH jedná, pokud je spojitost mezi poskytnutou službou a přijatou úplatou. Těžba ale často končí neúspěšně. Není navíc jasné, kdo je koncovým zákazníkem, jaké je místo uskutečnění plnění a nelze ovlivnit výši příjmu (Kryptoměny z účetního a daňového hlediska, 2018). DPH se tak vztahuje na těžbu v poolu, protože provozovatel poolu je známý a místo plnění se dá určit. Dále prodej zboží a služeb za kryptoměny a od 1.7.2017 dle § 109 zákona o DPH také ručení za daň virtuálními měnami (nejen kryptoměnami) (Zákon č. 235/2004 Sb.). Povinnost evidence EET vzniká i platbou v jiných formách, tedy ve virtuálních měnách, jak je uvedeno v Metodickém pokynu

k aplikaci zákona o evidenci tržeb, vydaném Generálním finančním ředitelstvím a blíže rozepsáno v § 5 písm. d) zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb (Kryptoměny z účetního a daňového hlediska, 2018).

2.1.3 Bitcoin dle České národní banky

„Obchodování s bitcoin“ je důležitým dokumentem vydaným ČNB v roce 2014. Tato státní instituce, jak už název napovídá, se zde zabývá otázkou: *„Je k obchodování s bitcoin nebo k jejich směně potřebné povolení ČNB?“*.

V tomto sdělení se lze dočíst: *“Data evidovaná v protokolu bitcoin („bitcoin“) nemají charakter pohledávky držitele bitcoinů za jinou osobou, nejsou to tedy bezhotovostní peněžní prostředky ani elektronické peníze (§ 4 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku), resp. peněžní prostředky ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku.“*. ČNB tedy nepovažuje Bitcoin za peněžní prostředky a nemají dle ní ani vlastnosti elektronických peněz. (Česká Republika, 2014)

Pro upřesnění jsou dle § 4 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku *„elektronické peníze hodnota, která:*

- *představuje pohledávku vůči tomu, kdo ji vydal,*
- *je uchovávána elektronicky,*
- *je vydávána proti přijetí peněžních prostředků za účelem provádění platebních transakcí a*
- *je přijímána jinou osobou než tím, kdo ji vydal.“* (Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku)

V dalším odstavci tohoto dokumentu ČNB popisuje, že nákup ani prodej Bitcoinů nepředstavuje žádnou z platebních služeb dle § 3 odst. 1 zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku (dále jen „ZPS“). Nejedná se dokonce ani o bezhotovostní obchod s cizí měnou dle § 2 odst. 1 písm. e) ZPS. Jsou tím myšleny veškeré platební transakce, zasílání Bitcoinů mezi jednotlivými uživateli ani správa nebo vedení účtů (kdy za vlastníka Bitcoinů spravuje jeho „virtuální peněženku“ jiná osoba).

Při směně Bitcoinů za české koruny nebo jinou měnu *„nejsou splněny znaky směnářského obchodu“*, který je v § 2 odst. 1 zákona o směnářské činnosti (dále definován jako „ZSČ“) definován jako *„směna bankovek, mincí nebo šeků znějících na*

určitou měnu za bankovky, mince nebo šeky znějící na jinou měnu“. Není tedy splněn znak fyzické, tedy hmotné podoby předmětu určeného ke směně, jelikož Bitcoin je virtuální měnou.

Dle § 3 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu nemají Bitcoiny ani znaky investičního nástroje, jelikož nemají povahu cenného papíru ani jiného derivátu.

Z výše zmíněného lze tedy usoudit (a dokument samotný tento závěr zmiňuje), že pro obchodování s Bitcoiny není vyžadováno povolení ČNB, jelikož takové povolení ČNB ani nemůže udělit a nepodléhá tak dohledu ČNB. Povolení není potřebné ani k přijímání úhrad zboží a služeb prostřednictvím Bitcoinů. Po právnických a fyzických osobách tedy není vyžadována informační povinnost.

Dokument však obsahuje i výjimky, kterými jsou:

- *„Obchodování s deriváty na bitcoiny, takové deriváty mohou v závislosti na podobě obchodování naplnit znaky investičních nástrojů a k obchodování s nimi pak může být nutné povolení obchodníka s cennými papíry.*
- *Správa fondu investujícího do bitcoinů, ať už by se jednalo o fond nabízený veřejnosti (pak je vždy nutné povolení ČNB) nebo jen omezenému okruhu investorů (pak postačí za určitých podmínek registrace ČNB)*
- *Provádění platebních transakcí v souvislosti s organizací obchodů s bitcoiny, např. v rámci burzy zaměřené na virtuální měny, pokud by určitá osoba prováděla převody bezhotovostních peněžních prostředků nebo elektronických peněz mezi kupujícími a prodávajícími a byly by naplněny znaky poskytování platebních služeb (nešlo-li by o výjimky podle § 3 odst. 3 ZPS).“.*

Z dokumentu ČNB lze tedy zjistit tato stanoviska:

- Bitcoiny nejsou považovány za elektronické peníze
- Transakce s Bitcoiny nejsou platební službou a nejedná se o směnárenskou činnost
- Bitcoin nelze považovat za investiční nástroj ani finanční derivát
- Existují však výjimky popsány přímo v dokumentu (Česká Republika, 2014).

2.1.4 Kryptoměny dle Ministerstva financí ČR

Ministerstvo financí České republiky (dále jen „MF“) vydalo dva dokumenty vyjadřující se k problematice kryptoměn. První, s názvem „Sdělení MF k účtování a vykazování digitálních měn“, v roce 2014. MF zde zmiňuje vyjádření ČNB k obchodování s Bitcoin, se kterým v mnoha ohledech zastává stejný názor. Tedy Bitcoin nepovažuje za peněžní prostředky, bezhotovostní peněžení prostředky dle ZPS. MF je popisuje jako finanční aktivum. „*Ministerstvo financí doporučuje účtovat a vykazovat digitální měny jako zásobu „svého druhu“ ve smyslu § 9 vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. Pro ocenění digitálních měn se použije § 25 odst. 1 písm. c), d) a l) a odst. 4 a 5 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Pro ocenění digitálních měn v okamžiku jejich nabytí se dále použije § 49 vyhlášky a pro ocenění digitálních měn k rozvahovému dni § 55 vyhlášky upravující tvorbu a použití opravných položek.*“ Dokument obsahuje také zmínku o doporučeném jednotném účtování a vykazování digitálních měn napříč všemi uživateli. Je ale potřeba upozornit, že dokument vznikl již před několik lety a reflektuje tehdejší etapu vývoje, ve které se digitální měny nacházely. MF navíc píše o nepředvídatelnosti dalšího vývoje (Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn, 2014).

V roce 2018 proběhla veřejná konzultace na téma Blockchain, virtuální měny a aktiva (využití technologie blockchain k evidenci cenných papírů). MF zde zmiňuje předchozí závěry i závěry ČNB popsané výše. Dále doplňuje nové poznatky. Vedle virtuálních měn existují i virtuální aktiva, tedy smlouvy, jako například podíl na zisku obchodní korporace uložené v blockchainové databázi. Virtuální aktiva s takovými vlastnostmi cenných papírů (např. účastnických nebo dlužnických) ale nejsou kvůli přísné definici cenných papírů (ve srovnání se zahraničím) považována v českém právu za cenné papíry. Proto se na část z nich nevztáhne regulační rámec. Pro úpravu by bylo potřeba změnit způsob evidence zaknihovaných cenných papírů a upravit definici cenných papírů (Veřejná konzultace – Blockchain, virtuální měny a aktiva, Ministerstvo Financí, 2018).

2.1.5 Kryptoměny dle Generálního finančního ředitelství

Generální finanční ředitelství se ke kryptoměnám, tedy přesněji jejich zdanění, vyjádřilo v roce 2017. Jednalo se o reakci na podání, ve kterém byl vyžadován názor ve věci zdanění transakcí zahrnujících kryptoměny. Hned druhý odstavec se ztotožňuje s vyjádřením ČNB – kryptoměny nejsou bezhotovostní peněžní prostředky ani elektronické peníze, nákup nebo prodej na vlastní účet nepředstavuje platební službu, a to ani bezhotovostní obchod s cizí měnou podle ZPS (č. 284/2009 Sb.). Dále nelze směnu kryptoměn považovat za směnárenský obchod a ani za investiční nástroj. „*Kryptoměny jsou z hlediska českého soukromého práva nehmotnou věcí movitou, druhově zastupitelnou. V současné době proto správce daně pohlíží na kryptoměnu jako na věc a podle toho zdaňuje.*“.

Na závěr tohoto dokumentu Generálního finančního ředitelství je zmíněna spolupráce s MF ohledně nejasností v problémových okruzích a výkladech zákona, kde dochází k rozporům a nejasnostem v platných právních předpisech (Vyjádření Generálního finančního ředitelství ke zdaněním kryptoměn, 2017).

2.1.6 Kryptoměny dle IFRS

Díky velké dynamice vývoje kryptoměn a významným cenovým skokům i v krátkém časovém horizontu je poměrně nelehkým účetním problémem, jakým způsobem vykazovat a oceňovat investice do kryptoměn v účetních závěrkách. Mezinárodní rada pro účetní standardy (IASB) a Výbor pro interpretace IFRS (dále jen „Výbor“) se zabývají držením kryptoměn od roku 2018. V listopadu téhož roku se rada IASB rozhodla požádat Výbor o vydání předběžného dokumentu a vysvětlení, jak se standardy IFRS vztahují na držení kryptoměn, než aby vydávali samostatný standard o kryptoměnách (Kadlecová, 2019).

Předběžné rozhodnutí Výbor vydal na svém jednání v březnu roku 2019. Dle IAS 38 Výbor rozhodl, že kryptoměny splňují definici nehmotných aktiv, protože:

- je možné je prodat a oddělit od společnosti
- jsou nepeněžní položkou (protože nezahrnují právo získat pevně dané jednotky měny)
- nemají fyzickou podstatu (IFRIC Update April 2019).

Dle IAS 38 se kryptoměny vykazují při prvním zaúčtování v pořizovacích nákladech a následně se ocení pomocí modelu oceňování pořizovacími náklady nebo modelu přeceňování. Pokud se použije nákladový model, ocení se nehmotná aktiva pořizovacími náklady po odečtení opravek a ztrát se snížení hodnoty.

Výbor došel k závěru, že držení kryptoměny není finančním aktivem. Kryptoměny totiž nejsou peněžním prostředkem (jen zanedbatelné množství podniků jej používá nyní k transakcím). Nejedná se ani o kapitálový nástroj jiného subjektu. „*Nezakládá držiteli smluvní nárok a nepředstavuje smlouvu, která bude nebo může být vyrovnána vlastními kapitálovými nástroji držitele.*“ (Kadlecová, 2019).

2.2 Kryptoměny jako zásoby

V případech, kdy společnost drží kryptoměny za účelem prodeje v rámci běžné činnosti (obchod s kryptoměnami), by dle závěru Výboru mohlo toto držení spadat pod IAS 2 Zásoby (IFRIC Update April 2019). Pokud jde o makléře nebo obchodníka (např. burza) s kryptoměnami, může oceňovat zásoby reálnou hodnotou sníženou o náklady z prodeje. Pokud se o tento případ nejedná, „*držené kryptoměny budou oceňovány pořizovacími náklady nebo čistou realizovatelnou hodnotou podle toho, která je nižší.*“. Pokud IAS 2 Zásoby nemůže být dle výše zmíněného použit, účetní jednotka využije IAS 38 Nehmotná aktiva.

Dle předběžného vyjádření výboru by se kryptoměny měly vykazovat a oceňovat v souladu s požadavky v prezentaci. Společnost, držící kryptoměny, by měla také zvážit, jestli reálné hodnoty držených kryptoměn po konci účetního období nemají takový význam, že by jejich nezveřejnění mohlo ovlivnit rozhodnutí, která činí řídicí orgán, popřípadě investoři na základě účetní závěrky. (Kadlecová, 2019)

2.2.1 Těžba kryptoměn

Rada IASB ani Výbor se nevyjádřili k tomu, jak účtovat těžbu kryptoměn. Společnost Deloitte se v publikaci iGAAP 2018 na toto téma vyjádřila a následující text shrnuje toto doporučení.

Pokud těžaři naleznou řešení vymezeného algoritmu dané kryptoměny, je blok přidán do blockchainu a těžař ho pak může použít pro zaznamenání dalšího souboru transakcí,

čekajícího k zpracování. Díky tomu těžař získá odměnu ve formě jednotek vytěžené kryptoměny za identifikaci nového bloku a k tomu případné poplatky spojené s transakcí (také ve formě kryptoměny), které jsou součástí ceny za zpracování a potvrzení. Nárok na odměnu je dán protokolem dané kryptoměny nebo poolu. Nikdo navíc není nucen se těžební činnosti účastnit a za poskytování nových jednotek kryptoměny není zodpovědná žádná osoba.

Výnosy by se měly vykazovat v reálné hodnotě obdržených kryptoměn v okamžiku, kdy byly tyto výnosy obdrženy. To platí pro kryptoměny nabyté těžbou, tak transakční poplatky s tímto spojené. Při těžbě neuzavírá těžař smlouvu s žádnou jasně danou osobou – vše je dáno vázaností na stejný protokol. Tím není splněna definice zákazníka dle dodatku A k IFRS 15 (*„strana, která uzavřela s účetní jednotkou smlouvu za účelem získání zboží nebo služeb, které jsou výstupem běžné činnosti účetní jednotky, výměnou za protihodnotu“*). IFRS 15 se tak na těžaře nevztahuje, jelikož se nejedná o Výnosy ze smluv se zákazníky.

Těžař přesto získává po nalezení bloku aktivum (kryptoměnu). Výnosy, dle IFRS definované jako zvýšení ekonomického užitku formou nabytí aktiv, mohou být vykázány, pokud je lze s jistotou ocenit. Nelze je však brát jako výnosy ze smluv se zákazníky, ale jako výnosy.

Transakční poplatky jsou opakem, protože poplatek získaný od stran zaznamenané transakce se řídí vzájemnou dohodou. Ten, kdo vyřeší další blok jako první, má nárok na transakční poplatek za danou transakci. Další strany jsou tedy zákazníkem těžaře a poplatky podléhají IFRS 15.

Jak v případě těžby nebo transakčních poplatků, je výnos získán v podobě kryptoměn a oba tyto výnosy by se dle požadavků odst. 66 IFRS 15 měly oceňovat reálnou hodnotou získaných kryptoměn.

Dlouhodobý hmotný majetek se v případě nákladů na těžbu odepisuje po dobu životnosti v souladu s IAS 16 *Pozemky, budovy a zařízení* (Kadlecová, 2019).

2.2.2 Platba kryptoměnami za zboží a služby

Pokud není člověk vlastníkem kryptoměny, je doporučeno provádět platby klasickým způsobem (myšleno tradiční měnou). Největším rozdílem od platby v hotovosti je nutnost

provést transakci s dostatečným předstihem. Podle zvolené kryptoměny a na to navazující vytiženosti dané sítě, může potvrzení převodu trvat od několika minut až po několik dnů. Modernější kryptoměny mají platby vyřešeny lépe. Vzhledem k obrovským výkyvům nejen Bitcoinu, je potřeba platit vypočtenou cenou, platnou v okamžiku odeslání platby (Platby kryptoměnou, 2021).

Při vykazování těchto nepeněžních transakcí je nutné z obecného hlediska oceňování v reálné hodnotě. V standardu IAS 16 *Pozemky, budovy a zařízení* je uvedeno, že budovy a zařízení získané výměnou za nepeněžní aktivum se oceňují reálnou hodnotou vyjádřenou pořizovacími náklady dané budovy nebo zařízení. Standard může určit, jestli účetní jednotka zohlední reálnou hodnotu pořizované budovy či zařízení, nebo reálnou hodnotu zaplacené protihodnoty (Kadlecová, 2019).

2.2.3 Vykazování kryptoměn v rozvaze

Česká účetní legislativa doposud neobsahuje konkrétní úpravu toho, jak účtovat a vykazovat digitální měny. Pro obchodování s Bitcoinem (což je jen jeden druh kryptoměny) vydala ČNB již výše zmíněné stanovisko, že se nejedná o peníze ani o investiční nástroj, popřípadě cenný papír nebo derivát.

Bez ohledu na různé důvody držení a použití digitálních měn, MF doporučuje jednotné účtování a vykazování digitálních měn všemi uživateli, a to jako zásob „svého druhu“.

V souladu se stanoviskem MF, by měly následující účetní operace vypadat například takto:

- **Nákup Bitcoinu** – Kryptoměny se při nákupu ocení jako zásoby v pořizovacích cenách. Zásoby pořízené v cizí měně se přepočítají kurzem podle účetní politiky dané společností na Kč a nadále se v této hodnotě účtují. Problémem může být vyjádření ČNB, protože tato instituce nepokládá kryptoměny za platební prostředek, což znamená, že nenajdeme kurz Bitcoin/Kč v jejím kurzovním listku. Je však možné využít ustanovení § 24 odst. 9 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který stanovuje, že u cizí měny, u které nevyhlašuje denně kurz na devizovém trhu, využije podnik pro přepočet kurz mezibankovního trhu pro tuto měnu k US nebo EUR a kurz devizového trhu vyhlášený ČNB pro USD nebo EUR ke stejnému dni. K rozvahovému dni potom společnost kontroluje, jaká je skladová

hodnota Bitcoinů vzhledem k její tržní hodnotě. V případě, že je tržní hodnota nižší, společnost sníží hodnotu zásob o tento rozdíl za pomoci opravné položky.

- **Prodej Bitcoinu** – Společnost, prodávající Bitcoin, je oceněna stejně jako jiné zásoby, tedy například průměrnou skladovou cenou nebo metodou FIFO (first in, first out – ocenění na základě první ceny, využití při přijetí na sklad a první cena použitá při úbytku). Tuto metodu je dobré upravit v interní směrnici společnosti.
- **Úhrada pohledávky v Bitcoinech** – Existuje-li dohoda mezi obchodníkem a zákazníkem, hodnota přijatých Bitcoinů se rovná hodnotě nakupovaného zboží nebo služby. V opačném případě se bude jednat o přírůstek zásob, jak bylo zmíněno výše. Započtením dojde k úhradě pohledávky.
- **Úhrada závazku v Bitcoinech** – Společnost platící svůj dluh Bitcoin, zaznamenaná v účetnictví tuto platbu jako úbytek zásob v ocenění, které je uvedené v předchozích odstavcích. Započtením dojde k úhradě dluhu.
- **Těžba Bitcoinů** – Těžba Bitcoinu se ocení v souladu se stanoviskem MF vlastními náklady. Zásoby, které vznikly vlastní činností, se ocení ve skutečné výši nebo kalkulací výroby stanové účetní jednotkou. Vlastní náklady mohou obsahovat přímé náklady, dále rozdělené na fixní i variabilní náklady, které se vztahují k určitému období a činnosti. Jako příklad lze uvést odpisy hardwaru, pořizovací cena hardwaru, softwaru, spotřebovanou elektřinu, pronájem prostor nebo mzdy (Rázková, 2018).

Povinnost provést inventarizaci k okamžiku, ke kterému účetní jednotka sestavuje závěrku, se stejně jako u ostatních složek aktiv vztahuje i na digitální měny dle § 29 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Řádnou inventarizaci digitálních měn, vzhledem k jejich rozdílnému a specifickému fungování, je potřeba řádně doložit dokumentací např. stavu virtuální peněženky.

MF doporučuje digitální měny vykázat, v souladu se zvoleným způsobem účtování, na samostatném řádku v rámci položek:

- C.I.2. – Nedokončená výroba
- C.I.3.1. – Výrobky
- C.I.3.2. – Zboží

Je možné digitální měnu vykázat odděleně od ostatních zásob. V účetní závěrce je nutné uvést informace o záměru nabytí i držení digitálních měn, včetně způsobu ocenění nebo případné tvorby opravné položky (Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn, 2014).

Účetní jednotky zabývající se těžbou kryptoměn, by je měly vykazovat v účetní rozvaze jako **C.I.3.1. – Výrobky**. Produkovat kryptoměnu, která je výsledkem daného úkonu, je obchodní aktivitou dané společnosti.

Rozdílný je obchodní model směnárny, kdy by se Bitcoin (nebo jiné kryptoměny) měly vykazovat jako **C.I.3.2. – Zboží**. Výnosy jsou zaznamenány v tradičních měnách, stejně jako náklady zaplacené za nákup prodaných Bitcoinů. Neprodané kryptoměny se stanou zásobou. Za zásoby se dle IAS 2 *Zásoby* považují taková finanční aktiva, která jsou držena za účelem prodeje v běžném podnikání, v procesu výroby pro tento prodej, ve formě nedokončené výroby, materiálu či obdobných dodávek, které se spotřebují při výrobě nebo při poskytování služeb. Pokud společnost vykazuje kryptoměny jako zboží, mohou zde být i kryptoměny na úhradu běžné obchodní činnosti.

Z pohledu investorů je situace nejsložitější, jelikož Bitcoin kupují se spekulativním úmyslem. Nicméně i dle MF je doporučeno vykazovat kryptoměny jako zásoby, a to i pokud je důvod držení kryptoměn za účelem investice. Některé daňové jurisdikce, případně odborná veřejnost, považují digitální měny za nehmotné aktivum. Generální Finanční ředitelství potvrdilo, jak je zmíněno v předchozí části, že kryptoměny jsou věci nehmotnou. Nelze je však vykázat jako B.I. *Dlouhodobý nehmotný majetek*, protože dlouhodobý nehmotný majetek jsou většinou licence, patenty, softwarové programy, autorská práva nebo marketingová práva. ČNB ale nepovažuje kryptoměny jako nositele práva nebo pohledávky, a proto by investoři mohli využít vlastního pravidla pro vykazování kryptoměn, které se neztotožňuje s doporučeními ČNB a MF.

Kapitolu lze tedy shrnout takto:

- Vykazovat kryptoměny jako **zboží** je doporučeno pro **platby za zboží a služby** a pro **směnárny** digitálních měn
- Vykazovat kryptoměny jako **výrobek** je doporučeno pro **těžaře kryptoměn**
- Pro **investory** je doporučeno využití **vlastního pravidla** pro vykazování kryptoměn (Bulletin, 2018)

2.3 Daňové aspekty kryptoměn

Kryptoměny, jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách této práce, nejsou dle ČNB brány jako virtuální peníze, cizí měna ani jako obdoba cenného papíru. Z pohledu státních orgánů ČR jsou tak považovány kryptoměny za nehmotný movitý majetek. Díky tomu nelze příjmy z prodeje zařadit do kapitálových příjmů a veškeré obchody, probíhající na burzách, spadají pod §10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Z výkladu zákona o dani z příjmu vyplývá, že kryptoměny nemají v ČR žádné vlastní výjimky, úpravy či osvobození, jako tomu je například u zlata nebo nemovitostí. Opakem je zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve kterém úprava zmiňuje i platby digitálních měn, a ty tak povinnosti EET podléhají.

O kryptoměnách se zmiňuje i Novela zákona o DPH z roku 2017 (takzvaný daňový balíček). Díky této novelizaci je *„příjemce plnění ručitelem za neodvedenou daň z tohoto plnění, je-li úplata poskytnuta v kryptoměnách, a to ať už zcela anebo jen z části“*.

Právní forma pro investování je důležitou volbou s ohledem na daně pro každou osobu. Při zvolení nevhodné formy může dojít k nadbytečnému daňovému zatížení, které zpětně nemůže být optimalizováno a pro investora pak znamená klidně i ztrátu části zisku. V České republice jsou v zásadě na výběr dvě efektivní formy pro investory kryptoměn, pokud se ovšem nejedná o společnost, zabývající se jinou hlavní podnikatelskou činností. Těmito dvěma formami jsou:

- Fyzická osoba nepodnikající
- Právnícká osoba (nejčastěji s.r.o.) (Zdanění kryptoměn, 2021).

2.3.1 Zdanění kryptoměn u fyzických osob

„Předmětem zdanění u fyzických osob jsou všechny příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku. A to příjmy jak peněžní, tak i nepeněžní. Stejně tak příjmy dosažené směnou.“ (Hanych, 2018). Předmětem daně jsou tak směny kryptoměny na tradiční měnu, směny za jiný druh kryptoměny i nákup zboží a služeb. Kryptoměny jsou pro účely daní považovány za nehmotnou movitou věc. Dokud se v ČR nezmění nebo nepřizpůsobí právní úprava kryptoměn, všechny finanční úřady mají postupovat jednotně a jakýkoliv jiný výklad zákonů může vytvořit mnoho problémů. V budoucnu by bylo vhodné, aby se

zákonodárci věnovali povaze kryptoměn a danili se jinak než běžné věci. Ačkoliv jsou současné daňové zákony nedostatečné, nelze je ignorovat a krátit tak stát na dani. Jednalo by se totiž o nelegální činnost.

Dle § 2 zák. č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona zní definice živnosti následovně: *„jedná o soustavnou činnost provozovanou samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem, přičemž všechny podmínky musí být splněny současně“*. Následující paragrafy vyjmenovávají činnosti, které se nepovažují za živnosti. Problémem obecné definice tohoto zákona a vyloučených činností je nedostatečná rychlost zákonodárců vyjmenovat dostatečně rychle nové činnosti, které nejsou živností. Pokud fyzická osoba spravuje pouze vlastní majetek a kryptoměny nepoužívá v rámci prodeje zboží a služeb, živnost nepotřebuje. V takovém případě spekulace s kryptoměnami v rámci správy vlastního majetku nepočítá jako podnikání, nepodléhá sociálnímu ani zdravotnímu pojištění a danit se bude dle § 10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

V případě těžby se ale jedná o aktivní činnost, jelikož jde o poskytování služeb spočívající v ověřování transakcí pro třetí osoby. Pro účely zdanění je třeba postupovat jako při získávání věci vlastní činností dle § 7 zákona o daních z příjmů, proto zvýšení vlastního majetku (těžba kryptoměn) není příjmem, s čímž aktuálně souhlasí i finanční správa. Příjmu fyzická osoba dosahuje až při prodeji vlastní natěžené kryptoměny nebo při směně za jinou kryptoměnu. Daní se už v tomto okamžiku, a ne až při převodu peněz na účet do ČR nebo na tradiční měnu. Pokud tedy kryptoměny fyzická osoba těží, potřebuje živnostenské oprávnění a použije sazbu 15 %. Na rozdíl od fyzické osoby nepodnikající, je možné odečíst si od základu daně veškeré výdaje, které byly potřeba k zajištění a udržení si těchto příjmů. Může se jednat o výdaje za energii nebo za pronájem prostor. Lze také využít výdajový paušál 60 % do maximální výše 1.200.000 Kč, jelikož těžba spadá pod volnou živnost (Hanych, 2018).

Výhody investování jako fyzická osoba je hned několik:

- Minimální počáteční náklady
- Příjem nepodléhá zdravotnímu a sociálnímu pojištění (pokud se jedná o fyzickou osobu nepodnikající)
- Nižší sazba daně (15 %) než u investování jako právnická osoba (19 %)

Počáteční náklady jsou při této formě minimální, protože není potřeba platit za podnikatelské oprávnění či jiné licence. Zdanitelný příjem bude také spadat pod § 10 zákona o daních z příjmů.

Existují však i nevýhody investování do kryptoměn jako fyzický osoba:

- Není možné započítat ztrátu z předchozích let
- Není možné kompenzovat v rámci roku zisk z kryptoměn se ztrátou třeba z prodeje akcií nebo nemovitých věcí kvůli přísnému ustanovení
- Jen velmi omezeně je možné uplatnit pořizovací náklady jako výdaj snižující základ daně

U této formy investování je nejspíše největší nevýhodou nemožnost si započítat ztrátu z minulých let se ziskem aktuálního roku. V rámci jednoho roku navíc není možné mezi sebou kompenzovat zisk z prodeje kryptoměn se ztrátou z obchodování z prodeje akcií a opačně. Kvůli § 10 zákona o daních z příjmů existuje možnost kompenzace pouze stejného příjmu, a proto lze díky přísnému ustanovení alespoň kompenzovat zisk a ztrátu v rámci vícero druhů kryptoměn.

Ziskem je v tomto případě myšlen rozdíl příjmů a výdajů. Pokud se jedná o fyzickou osobu nepodnikající, výdaje jdou uplatnit velmi obtížně, a to kvůli potřebě předpokladu velmi silné příčinné souvislosti se zdanitelným příjmem. Nelze proto uplatnit režijní náklady typu internetového připojení, pronájem kanceláře. Započítat je možné jen například pořizovací cenu kryptoměn nebo poplatky burzy. Zákonodárci uvažují o zvýšení sazby daně na 24 %. V roce 2021 ještě ale ke schválení takového návrhu nedošlo (Zdanění kryptoměn, 2021).

2.3.1.1 Osvobození příjmů z kryptoměn

Druhů osvobození může být více. Dle § 10 odst. 3 zákona o daních z příjmů je osvobozený příjem u příležitostných činností do výše 30.000 Kč. Je důležité upozornit, že příjem není zisk. Toto osvobození tedy platí pouze v případě, že se jedná o jednorázovou směnu za tradiční měnu nebo směnu za jinou kryptoměnu do 30.000 Kč. Zároveň ale správa majetku není podnikání a musí se jednat o příjmy mimo podnikání. Toto osvobození lze aplikovat pouze tehdy, jedná-li se o jednorázovou pomoc s nákupem kryptoměn a příjem z této činnosti je do 30.000 Kč. Lze také využít osvobození darů mezi

příbuznými v přímé linii, některých v pobočné linii a manžela. V takových případech ale musí nad 5.000.000 Kč osvobozený dar nahlásit. Osvobození cenného papíru do hranice 100.000 Kč nelze použít, a to z toho důvodu, že kryptoměny nejsou dle ČNB cenným papírem. Není bohužel možné osvobodit ani příjem z kurzového rozdílu, kdy je kurzový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně s výjimkou kurzových zisků dosažených na regulovaných evropských burzách osvobozen, a to z toho důvodu, že dle ČNB není kryptoměna považována za měnu (Hanych, 2018).

2.3.2 Zdanění kryptoměn u právnických osob

V případě právnických osob je situace o něco jednodušší, jelikož těžba, nákup i prodej kryptoměn je součástí podnikání právnické osoby. Úpravou výsledku hospodaření dostaneme základ daně, u kterého se uplatní sazba 19 % (Zdanění kryptoměn, 2021).

Před nákupem nebo těžbou prvního Bitcoinu (nebo jeho částí) je doporučeno vytvořit interní směrnici pro oceňování kryptoměn. Nejvhodnější cestou přecenění je průměrný kurz z alespoň třech burz. Tento vypočítaný průměr se pak na konci účetního období, ať už se jedná o zisk nebo ztrátu, přenese do výsledku hospodaření právnické osoby, kdy dokonce není potřeba ani převod na tradiční měnu. Při častějším nákupu nebo prodeji kryptoměn by mohlo být důležité i zvolení účetní metody pro lepší přehlednost. Okamžikem výnosu je zapsání transakce do blockchainu.

Při prodeji zboží a služeb za kryptoměny se faktury vystaví jako při běžném prodeji, tedy v českých korunách a k tomu se doplní ekvivalent daně kryptoměny nebo dodatek, že lze určitou kryptoměnou uskutečnit platbu. Do základu daně se bude započítávat hodnota v českých korunách. V době průběhu platby je hodnota kryptoměny a tradiční měny (v tuzemsku nejčastěji české koruny) stejná a případná ztráta či výnos z převodu nemá s podnikáním nic společného (Zdanění kryptoměn - jak na to?, 2021).

I z pohledu investic do kryptoměn má právnická osoba určité výhody:

- Může započítat ztrátu z předchozích let (pokud dříve podnikala)
- Může kompenzovat v rámci roku zisk z kryptoměn se ztrátou z jiné podnikatelské činnosti
- Může snížit daňový základ širokým spektrem nákladů souvisejících s obchodováním

Výhody právnické osoby jsou z velké části nevýhody osoby fyzické. Proto pokud se osoba rozhodne věnovat se kryptoměnám pouze v rámci investic, je volba právní formy důležitým rozhodnutím.

Ztrátu lze u právnických osob uplatnit až z předchozích 5 let vůči zisku z aktuálního kalendářního roku.

Společnost daní roční ekonomický zisk jako celek, který je možné ztrátou nebo ziskem z kryptoměn kompenzovat zisky nebo ztrátou z jiné ekonomické činnosti podniku, jako například z prodeje nemovitých věcí nebo cenných papírů.

Daňový základ je navíc možné snížit širokým spektrem souvisejících nákladů. Tím pádem lze například uplatnit náklady typu nájemné z prostor pro fungování firmy nebo nákup počítače pro pracování s kryptoměnami.

I pro právnickou osobu ale existují nevýhody v této oblasti investic a těmi jsou:

- Vyšší náklady při vzniku právnické osoby než u osoby fyzické
- Větší zodpovědnost a administrativní zátěž
- Vyšší sazba daně (19 %) oproti fyzické osobě (15 %)

Počáteční náklady a administrativní zatížení právnické osoby jsou už v základu vyšší než u osoby fyzické, kdy se jedná v řádech alespoň o tisíce korun. Navíc je nutné vést účetnictví hned od začátku podnikání. Při ukončení činnosti navíc společnost provází v celku náročný proces likvidace, který může být zdoluhavý.

Sazba daně je také vyšší a to o 4 % což může znamenat znatelný rozdíl v zaplacené částce. Výplata dividend společníkům nebo společníkovy navíc podléhá dodatečnému 15% zdanění příjmů fyzických osob (Zdanění kryptoměn, 2021).

3 Vlastní návrhy řešení

Cílem této práce je návrh účetních a daňových řešení v rámci problematiky s kryptoměnami a kryptoměnovými operacemi. Pro lepší shrnutí závěrů této práce jsou na modelových příkladech vyobrazeny možné způsoby vykazování a zaúčtování kryptoměn, se kterými mohou podnikatelské subjekty přijít do styku během své podnikatelské činnosti.

3.1 Navrhované doporučení ohledně kryptoměn

Díky státním institucím České republiky, jakými jsou Ministerstvo financí, Česká národní banka nebo Generální finanční ředitelství a jejich prohlášení k problematice kryptoměn (a v těchto prohlášeních zmíněným zákonům) se dají shrnout podnikatelským subjektům závěry následovně:

Tabulka 1: Shrnutí závěru dle českých zákonů

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník	Kryptoměny jsou brány jako věc
Zákon č. 370/2017 Sb. o platebním styku	Kryptoměny nejsou peníze ani elektronické peníze
Zákon č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu	Kryptoměny nejsou cennými papíry ani deriváty
Zákon č. 277/2013 Sb. o směnářenské činnosti	Kryptoměny nespádají do směnářenské činnosti
Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání	Pro těžbu kryptoměn je potřeba živnostenské oprávnění
Zákon č. 112/2016 Sb. o evidenci tržeb	Dopadá na subjekty obchodující s kryptoměnami

zdroj: vlastní zpracování

Všechny subjekty by tak dle zákonů neměly považovat kryptoměny za měnu, cenný papír či jiné deriváty. Stejně jako z pohledu zákona o podnikání na kapitálovém trhu nelze transakce kryptoměny považovat za platební službu, je nelze dle zákona o směnářenské činnosti považovat ani za směnářskou činnost. Pro těžbu kryptoměn je zapotřebí živnostenské oprávnění, jelikož se jedná o živnost volnou.

ČNB dle stanoviska není nutné informovat a požadovat povolení k obchodování s kryptoměnami. To obsahuje jak těžbu, nákup či prodej za zboží a služby, tak

směnárenskou činnost ať už na vlastní nebo cizí účet. ČNB nemá pravomoci ani možnosti, jak dohlížet nebo kontrolovat pohyby kryptoměn. Proto kontrolu ani dohled oficiálně nevyžaduje.

3.1.1 Účtování kryptoměn

Hlavním cílem této kapitoly je objasnění problematiky účtování běžných transakcí, se kterými se mohou společnosti setkat. Na základě sdělení MF je doporučeno účtovat kryptoměny jako zásoby svého druhu. Proto se v tomto ohledu budou i oceňovat jako zásoby.

V určitých situacích se využije následující postup:

- Pořízení kryptoměny – nákup, těžba, příjem daru nebo úhrady za pohledávky (úhrada za zboží a služby)
- Úbytek kryptoměn z evidence – využití metody FIFO nebo aritmetického průměru
- Ocenění kryptoměn v rozvaze – pokud poklesne tržní hodnota kryptoměn pod úroveň pořizovacích nákladů, vytvoří se opravná položka a tím se ocenění v účetnictví sníží. V případě použití (prodeji) kryptoměn se tak promítne potenciální ztráta do výsledku hospodaření. Případný zisk ze zvýšené tržní hodnoty kryptoměn je pak promítnut až do výsledku hospodaření opět až v případě použití kryptoměny, ale bez dopadu do účetních výkazů. V rámci inventarizace musí být řádně doloženy podklady pro toto přecenění.

Tabulka 2: Ocenění kryptoměn při pořízení

Pořizovací cena	Vlastní náklady
Pořízení kryptoměny za účelem úhrady budoucích závazků	Kryptoměna vytěžená účetní jednotkou (náklady mohou obsahovat dlouhodobá hmotná i nehmotná aktiva, nájemné za prostory, spotřebovanou energii, náklady na internetové připojení nebo i mzdy zaměstnanců)
Spekulativní nákup kryptoměny	

Přijatá úhrada za prodej zboží, služeb nebo výrobků (jedná se o hodnotu v Kč)	
Příjem kryptoměn ve formě daru	

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka zachycuje způsob ocenění kryptoměn při pořízení, ať už se jedná o nákup, těžbu nebo příjem daru, platby za výrobky či zboží nebo služby.

Jelikož se dají kryptoměny pořídit různými způsoby, tak se i tento rozdíl promítne v rozvaze. Dle MF je doporučeno účtovat kryptoměny na samostatném řádku v rámci těchto položek:

Tabulka 3: Rozdělení kryptoměn dle způsobu jejich nabytí

C.I.3.1. – Výrobky	C.I.3.2. – Zboží
Kryptoměna vytěžená přímo účetní jednotkou	Nákup kryptoměny z důvodu investic
	Nákup kryptoměny za účelem úhrady budoucích závazků
	Příjem kryptoměn jako úhrada za prodej výrobků, zboží nebo služeb

zdroj: vlastní zpracování

V případě těžby účetní jednotka zařadí kryptoměny jako C.I.3.1. *Výrobky*. V případě nákupu kryptoměn z důvodu investic, za účelem úhrady budoucích závazků nebo příjmu z prodeje výrobků, zboží či služeb se použije C.I.3.2. *Zboží*.

3.1.1.1 Analytická evidence a syntetické účty kryptoměn

Jelikož se kryptoměny považují za zásoby svého druhu, může si subjekt přizpůsobit a vybrat optimální variantu jejich účtování, což je dle MF i doporučeno pro lepší přehlednost v účetnictví.

Existují dvě možnosti:

- První variantou využití analytického členění účtů dle účetní rozvahy, pro těžbu 123 – *vlastní výrobky*, pro ostatní 132 – *zboží na skladě či v prodejnách*

- 123.1 – *Bitcoin* získané vlastní činností
- 123.2 – *Ethereum* získané vlastní činností
- 132.1 – *Bitcoin*
- 132.2 – *Ethereum*
- Druhou variantou je vytvoření nových účtů ve skupině 12 – *zásoby vlastní činnosti* (pro těžbu) a 13 – *zboží* (v případě ostatních činností)
 - 125 – *Bitcoin* získané vlastní činností
 - 126 – *Ethereum* získané vlastní činností
 - 134 – *Bitcoin*
 - 135 – *Ethereum*

V případě ukázkových příkladů budou využity obě varianty pro lepší představu účtování kryptoměn. Pokud se v případě kryptoměn jedná o hlavní činnost účetní jednotky, je vhodné zvolit variantu druhou a tu pak navíc rozdělit analytickými účty. Pokud se ale jedná o činnost vedlejší, stačí dostatečně přehledné využití analytických účtů. Je ale důležité upozornit, že toto doporučení nemusí platit na naprosto všechny účetní jednotky, které těží nebo obchodují s kryptoměnami a toto rozhodnutí musí každá uvážit sama.

V analytické evidenci příslušných syntetických účtů by se pak měly promítnout:

- Různé druhy kryptoměn (Bitcoin, Ethereum, Litecoin atd.)
- Označení dané kryptoměny
- Způsob ocenění
- Počet jednotek a cena v tradiční měně
- Přírůstky a úbytky

Kvůli těmto bodům je nezbytné vedení řádné analytické evidence.

3.1.1.2 Ocenění kryptoměn dle nákladů a určení kurzu

Kryptoměny se v případě těžby ocení vlastními náklady účetní jednotky, jakými mohou být například odpisy těžební stanice, spotřeba energií, náklady na zaměstnance atd. V případě ostatních operací se ocení pořizovací cenou, ke které se přičtou transakční poplatky.

Kryptoměnové úbytky se pak počítají metodou aritmetického průměru nebo metodou FIFO – cenou prvního přírůstku se ocení i první úbytek. Pokud účetní jednotka využije

metodu průměru, je potřeba skladové zásoby kryptoměn přecenit alespoň jednou za měsíc a měli by být zaznamenány na skladových kartách.

Stanovení kurzu u kryptoměn je složitější než u tradičních měn, který na rozdíl od kryptoměn, vyhláší přímo ČNB. Je to dáno tím, že ČNB nepovažuje kryptoměny za tradiční ani virtuální měnu. Ze stejného důvodu nelze účtovat u kryptoměn ani kurzové ztráty nebo zisky, protože jsou brány jako zásoby.

Účetní jednotka přepočítá kryptoměny podle průměru z alespoň třech burz (např. Binance, Coin mate nebo Bitfinex) na cizí měnu jako například euro nebo dolar. Poté se díky kurzovnímu lístku ČNB převede z této cizí měny hodnota kryptoměn na české koruny. Doporučená je interní směrnice pro sjednocení postupu.

3.1.1.3 Kryptoměnové operace v účetnictví

Účetní jednotka má možnost, stejně jako u jiných druhů zásob, účtovat kryptoměny způsobem A nebo způsobem B. Toto rozhodnutí je dobré provést před začátkem podnikání a všechny kryptoměny účtovat stejným způsobem. Pro komplexnější vyobrazení výsledků budou příklady zohledňovat obě možnosti.

Pro první variantu ukázkových příkladů účtování způsobem A budou vytvořeny následující účty ve skupině účtů 12 – *zásoby vlastní činnosti* a 13 – *zboží* v účtovém rozvrhu:

- 125 – Kryptoměny získané vlastní činností
- 133 – Pořízení kryptoměn
- 134 – Kryptoměny
- 505 – Prodané kryptoměny
- 589 – Změna stavu kryptoměn
- 605 – Tržby z prodeje kryptoměn

Tabulka 4: Nákup kryptoměn varianta A

Účtování	MD	D
Nákup kryptoměn z bankovního účtu	133	221
Nákup kryptoměn, které nebyly doposud uhrazeny	133	321/325

Transakční poplatky spojené s nákupem kryptoměn	133	221/321/325
Zařazení kryptoměn do evidence	134	133

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5: Příjem kryptoměny jako přijaté platby za poskytnuté zboží, výrobky nebo služby varianta A

Účtování	MD	D
Příjem platby od odběratele v kryptoměnách	133	311
Zařazení kryptoměn do evidence	134	133

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 6: Zařazení kryptoměny vytěžené vlastní činností varianta A

Účtování	MD	D
Zařazení vytěžené kryptoměny do evidence ve výši vlastních nákladů	125	589

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7: Úhrada závazků kryptoměnami varianta A

Účtování	MD	D
Úhrada závazků dodavatelům v kryptoměnách	321/325	605
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 134)	505	134
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 125)	589	125

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8: Prodej kryptoměn varianta A

Účtování	MD	D
Přijatá platba za prodej kryptoměn	221	605
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 134)	505	134
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 125)	589	125

zdroj: vlastní zpracování

Pro druhou variantu ukázkových příkladů účtování způsobem A budou vytvořeny následující analytické účty v rámci syntetických účtů 123 – *vlastní výroby* a 132 – *zboží na skladě* či v *prodejnách*:

- 123.1 – Kryptoměny získané vlastní činností
- 131.1 – Pořízení kryptoměn
- 132.1 – Kryptoměny
- 504.1 – Prodané kryptoměny
- 583.1 – Změna stavu kryptoměn
- 604.1 – Tržby z prodeje kryptoměn

Tabulka 9: Nákup kryptoměn varianta B

Účtování	MD	D
Nákup kryptoměn z bankovního účtu	131.1	221
Nákup kryptoměn, které nebyly doposud uhrazeny	131.1	321/325
Transakční poplatky spojené s nákupem kryptoměn	131.1	221/321/325
Zařazení kryptoměn do evidence	132.1	131.1

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10: Příjem kryptoměny jako přijaté platby za poskytnuté zboží, výrobky nebo služby varianta B

Účtování	MD	D
Příjem platby od odběratele v kryptoměnách	131.1	311
Zařazení kryptoměn do evidence	132.1	131.1

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11: Zařazení kryptoměny vytěžené vlastní činností varianta B

Účtování	MD	D
Zařazení vytěžené kryptoměny do evidence ve výši vlastních nákladů	123.1	583

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 12: Úhrada závazků kryptoměnami varianta B

Účtování	MD	D
Úhrada závazků dodavatelům v kryptoměnách	321/325	604.1
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 132.1)	504.1	132.1
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 123.1)	583.1	123.1

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13: Prodej kryptoměn varianta B

Účtování	MD	D
Přijatá platba za prodej kryptoměn	221	604.1
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 132.1)	504.1	132.1
Úbytek kryptoměn z evidence (z účtu 123.1)	583.1	123.1

zdroj: vlastní zpracování

Pro třetí variantu ukázkových příkladů účtování způsobem B budou vytvořeny následující účty ve skupině účtů 12 – *zásoby vlastní činnosti* a 13 – *zboží* v účtovém rozvrhu:

- 125 – Kryptoměny získané vlastní činností
- 133 – Pořízení kryptoměn
- 134 – Kryptoměny
- 505 – Prodané kryptoměny
- 589 – Změna stavu kryptoměn
- 605 – Tržby z prodeje kryptoměn

Tabulka 14: Nákup kryptoměn varianta C

Účtování	MD	D
Nákup kryptoměn z bankovního účtu	505	221
Nákup kryptoměn, které nebyli doposud uhrazeny	505	321/325
Transakční poplatky spojené s nákupem kryptoměn	505	221/321/325

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 15: Příjem kryptoměny jako přijaté platby za poskytnuté zboží, výrobky nebo služby varianta C

Účtování	MD	D
Příjem platby od odběratele v kryptoměnách	505	311

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 16: Úhrada závazků kryptoměnami varianta C

Účtování	MD	D
Úhrada závazků dodavatelům v kryptoměnách	321/325	605

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 17: Prodej kryptoměn varianta C

Účtování	MD	D
Přijatá platba za prodej kryptoměn	221	605

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 18: Konec účetního období u varianty C

Účtování	MD	D
Převod počátečního stavu kryptoměn evidovaných na účtu 134	505	134
Převod počátečního stavu kryptoměn evidovaných na účtu 125	589	125
Konečný stav evidovaný na účtu 134	134	505
Konečný stav evidovaný na účtu 125	125	589

zdroj: vlastní zpracování

Pro účetní jednotky, které účtují kryptoměny, je jako i pro ostatní zásoby přehlednější způsob A. Ten se ale vyplatí více pouze v případě, kdy se s kryptoměnami pracuje ve větším měřítku. Na menší množství objemu účetních operací může bohatě dostačovat způsob B.

3.1.2 Doporučené řešení z hlediska DPH a EET

V rámci kryptoměn lze pro řešení daně z přidané hodnoty využít pouze zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty a stanoviska soudního dvora EU číslo C-264/14.

Závěry z těchto dokumentů vypadají následovně:

Tabulka 19: Výčet operací, na které se vztahuje DPH

Druh operace s kryptoměnami	DPH
Těžba kryptoměn	NE (není jasně dáno, lze pouze odvodit)
Těžba kryptoměn v poolu	ANO
Směna virtuální měny za tradiční měnu	NE
Směna virtuální měny za jinou virtuální měnu	NE
Nákup a prodej služeb pomocí kryptoměn	ANO
Ručení nezaplacené daně virtuální měnou	ANO

zdroj: vlastní zpracování

Z Rozsudku Hedqvist Soudního dvora Evropské unie vyplynulo ustanovení, že směna virtuálních měn ať už za měny tradiční nebo jiné virtuální je od DPH osvobozena. Těžba kryptoměn nejspíše není předmětem DPH, a to z vícero důvodů. Těžba často končí neúspěšně, není jasné, kdo je koncovým zákazníkem nebo poskytovatelem služby a není možné ovlivnit výši příjmu. DPH se tak vztahuje na těžbu v poolu, protože provozovatel poolu je známý a místo plnění se dá určit. V případě platby za zboží a služby musí být přičteno DPH, nehledě na to, zda platba proběhla v korunách nebo v kryptoměnách. Plátce DPH si tak může snížit daňový základ. Všechny transakce podléhající DPH se zdaní základní sazbou 21 %. Nejasnost v rámci těžby by bylo vhodné zákonodárci vyřešit.

V § 5 zákona o evidenci tržeb je zmíněna podmínka evidovat platby i v jiných formách, a to včetně kryptoměn. Proto je nutné platby za zboží a služby zaznamenávat. Tento zákon neplatí pro směnárny nebo burzy.

3.1.3 Dopad daně z příjmů na kryptoměny

Z pohledu MF a GŘ jsou kryptoměny z pohledu daně z příjmů nehmotnou movitou věcí. Proto se budou kryptoměny jako věc danit.

U fyzických osob budou kryptoměny daněny v případech:

- Těžby kryptoměn
- Směny kryptoměn za jinou tradiční měnu
- Směny kryptoměn za jinou kryptoměnu
- Úhrada zboží a služeb v kryptoměně

Dále je důležité dodržovat členění daně z příjmů fyzických osob následovně:

Tabulka 20: Zařazení činností s kryptoměnami z pohledu DPFO

Zařazení	Činnost
§ 6 Příjem ze závislé činnosti	Příjem kryptoměn jako výplata v zaměstnání
§ 7 Příjem ze samostatné činnosti	Těžba kryptoměn, směna kryptoměn nebo příjem z pořízení zboží či služeb v kryptoměně
§ 10 Samostatný příjem – správa vlastního majetku	Směna kryptoměn, která ale nesmí být součástí obchodního majetku a bezúplatné nabytí kryptoměn

zdroj: vlastní zpracování

V případě § 6 příjmů ze závislé činnosti zaplatí a odvede zaměstnavatel sociální i zdravotní pojištění za zaměstnance. V případě, že zaměstnanec na prodeji vydělá, tak jej zdaní v rámci § 10 samostatného příjmu.

Pokud fyzická osoba podniká soustavně za účelem zisku, tedy například těží kryptoměny, bude příjem brán jako § 7 příjem ze samostatné činnosti. V případě, kdy nejsou kryptoměny v obchodním majetku a nedisponuje tato osoba kryptoměnami jiných subjektů, se bude směna danit jako § 10 samostatný příjem. Pak má ale jen velmi omezené možnosti uplatnění výdajů.

U právnických osob podléhají příjmy z kryptoměn do daně z příjmů právnických osob. Veškeré transakce s kryptoměnami jsou vedeny v účetnictví a příjmy se zahrnují do celkový výnosů společnosti. Základ daně se vypočte jako výnosy minus náklady a může končit ziskem nebo ztrátou. Na rozdíl od fyzických osob zde existuje možnost uplatnit ztrátu z 5 předcházejících období. Ze základu daně se odvádí daň 19 % po odečtení všech slev na dani. Výnos nastává v okamžiku zapsání transakce do blockchainu.

U právnických osob se dají závěry shrnout takto:

Tabulka 21: Zařazení kryptoměn u právnických osob

Činnost	Těžba kryptoměn	Směna kryptoměn za tradiční měnu, jinou kryptoměnu nebo zboží či službu
Evidence v UCE	Výrobky	Zásoby
Ocenění	Pořizovací cena (kryptoměna + transakční poplatky)	Vlastní náklady (náklady spojené s těžbou)

zdroj: vlastní zpracování

3.2 Účtování kryptoměnových operací

V závěrečné části této práce jsou uvedeny modelové příklady účtování kryptoměn. Vybrány jsou operace, se kterými se může člověk setkat v praktickém životě nejčastěji. Bude využita varianta vytvoření syntetických účtů ve skupině 12 – *zásoby vlastní činnosti* a 13 – *zboží*. Úbytek je vypočítán metodou aritmetického průměru. Příklady jsou znázorněny ve smyšlené měně CTB.

Tabulka 22: Modelové příklady účtování

Číslo	Text	Kč	MD	D
1	Nákup 500 mincí CTB bez úhrady	10.000	133	321
2	Úhrada poplatků za transakci	400	133	221
3	Zařazení kryptoměny do evidence	10.400	134	133
4	Úhrada nákupu mincí CTB	10.000	321	221

5	Příjem faktury za opravy	200	511	321
	DPH	42	343	321
6	Úhrada faktury – úbytek 12 m. CTB	249,6	505	134
	Úhrada závazku	242	321	605
7	Vystavená faktura za výrobky	10.000	311	601
	DPH	210	311	343
8	Přijatá platba 510,5 m. CTB – zařazení	10.210	134	605
	Úhrada pohledávky	10.210	505	311
9	Nákup 200 mincí CTB z BÚ	4.000	133	221
10	Zařazení	4.000	134	133
11	Tržba z prodeje 200 mincí CTB	6.000	221	605
12	Úbytek 200 prodaných mincí	4.065,1	505	134
13	Odpis počítače	5.000	551	082
14	Faktura přijatá za el. energii	6.000	502	321
15	Vytěžení 500 mincí kryptoměn o tržní hodnotě 10.000	11.000	125	589
16	Opravná položka	1.000	559	194

zdroj: vlastní zpracování

Obdobně se mohou účtovat transakce s kryptoměnami za pomoci analytických účtů. Je možné, že se legislativa v následujících letech kryptoměnám přizpůsobí, a tak se některé řešení uvedené zde zjednoduší a zpřesní. Díky tomu by transakce mohli lépe odpovídat své povaze a co nejvěrněji zachycovat kryptoměny v účetnictví daňových subjektů.

Závěr

Cílem této bakalářské práce byla snaha vyřešit problematiku daňových a účetních operací a navrhnout vhodné řešení. Kryptoměny ale představují pro svět relativně novou oblast a neexistuje tak příliš mnoho zmínek v zákonech, předpisech či odborných dokumentech. I pro tuto práci byla problémem neexistující nebo jen těžce dohledatelná literatura, která by byla vhodná na řešení daňových nebo účetních problémů spojených s kryptoměnami. Problémem jsou i protichůdné názory nebo postupy. Ani samotní zákonodárci často netuší, jak se s daným problémem s jistotou dá vypořádat a oblast kryptoměn by měla být důležitou oblastí pro jejich zaměření. Nejistá budoucnost, rozdílné technologické řešení a nepředvídatelný vývoj ale jejich snahy může často komplikovat, a tak se může stát, že nikdy nemusí platit zákony, které vyřeší problematiku všech druhů kryptoměn.

První část práce byla věnována obecnému úvodu a teoretické části, zabývající se vysvětlením toho, co kryptoměny vlastně jsou a jak fungují. Byla důležitá pro pochopení jejich fungování a vysvětlení pojmů, které s kryptoměnami úzce souvisí tedy popsání poolu, těžby a blockchainu jako účetní knihy kryptoměn. Je zde zmíněna i historie kryptoměn a historie vývoje Bitcoinu, vyjmenovány další druhy kryptoměn nebo možnosti uchování kryptoměn v peněženkách.

Druhá část analyzovala hlavně daňová a účetní hlediska, které se na kryptoměny vztahují. Aby tohoto cíle bylo možné docílit, bylo využito zejména odborných publikací světových finančních institucí nebo poradních orgánů. Většina institucí i s ČNB na kryptoměny nahlíží jako k digitálně vyjádřené hodnotě, která za určitých podmínek nebo v omezené míře může plnit funkci i například prostředku směny. Stanoviska ČNB, GFR nebo MF byla rozebrána ke zjištění toho, jak v tuzemsku vykazovat kryptoměny nebo virtuální aktiva. Ze zahraničních institucí byla zmíněna Mezinárodní rada pro účetní standardy (IASB) a Výbor pro interpretace IFRS, jejichž vyjádření bylo v této části práce v některých případech stěžejní.

Třetí a závěrečná kapitola se pak snažila o aplikaci zjištěných výsledků a o dosažení cíle autorem vyjmenovaného na začátku práce. Jde o souhrn doporučení v jednotlivých účetních oblastech, které mohou aplikovat jak fyzické, tak i právnické osoby. V závěru došlo k demonstraci kryptoměnových operací na modelových případech.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Bitcoin - aktuální a historické ceny kryptoměny, 2021. In: *Kurzy.cz* [online]. Praha: AliaWeb, spol. s r.o [cit. 2021-03-03]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz>

Bulletin: Časopis Komory certifikovaných účetních [online], 2018. 2/2018. Praha: Komora certifikovaných účetních, z.s [cit. 2021-04-23]. 2336-3576. Dostupné z: https://www.komora-ucetnich.cz/files/useruploads/bulletin/Bulletin_KCU_02_2018_FINAL_MENSI.pdf

BURDA, Karel, 2019. *Kryptografie okolo nás*. 31.12.2019. Praha: CZ.NIC, z.s. p.o. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-49-2.

ČESKÁ REPUBLIKA, 2014. *Stanovisko České národní banky o obchodování s bitcoiny*. In: . Praha.

HANYCH, Michal, Anna DRGOVÁ a Michal GREMLICA, 2018. *Zdanění Kryptoměn*. 1. vydání. Brno: Michal Hanych. ISBN 978-80-87934-07-4.

HOVORKA, Jiří, 2017. Jak se daní virtuální měny? Část zisku odvedete vždy, bitcoin je pro bernák věc. In: *Https://www.mesec.cz/* [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/jak-se-dani-virtualni-meny-cast-zisku-odvedete-vzdy-bitcoin-je-pro-bernak-vec/>

IFRIC Update April 2019: Cryptocurrencies. In: *IFRS* [online]. Londýn [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.ifrs.org/investor-centre/investor-update-hub/april-2019/>

JÍLEK, Josef, 2013. *Finance v globální ekonomice: Peníze a platební styk*. 16.10.2013. Praha: Grada. Finanční trhy a instituce. ISBN 978-80-247-3893-2.

KADLECOVÁ, Jitka, 2019. Kryptoměny podle IFRS. In: *DReport* [online]. Praha [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.dreport.cz/blog/kryptomeny-podle-ifrs/>

Kryptoměna Bitcoin: Výhody a nevýhody, 2018. In: *Finex.cz* [online]. Plzeň: Magazín Finex [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://finex.cz/kryptomena-bitcoin-vyhody-nevyhody/>

Kryptoměny z účetního a daňového hlediska, 2018. In: *Epravo.cz* [online]. Brno [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryptomeny-z-ucetniho-a-danoveho-hlediska-108117.html>

KUNDRÁTOVÁ, Petra a Jan EISENREICH, 2018. Právní aspekty kryptoměn. *Právní aspekty kryptoměn*. 01/2018. Praha: Karolinum, s. 119-125.

Platby kryptoměnou, 2021. In: *Slimfox.cz* [online]. Brno [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.slimfox.cz/alternativni-platby-bitcoin-kryptomeny>

RÁZKOVÁ, Jarmila, 2018. Účtování a vykazování digitální měny. In: *DReport* [online]. Praha [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.dreport.cz/blog/uctovani-a-vykazovani-digitalni-meny/>

Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn, 2014. Praha.

STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ, 2018. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti: historie, ekonomie a technologie kryptoměn, stručná příručka pro úplné začátečníky*. 2., rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Finance pro každého. ISBN 978-80-271-0742-1.

VANTA, David, 2020. Jak bezpečně držet kryptoměny. In: *Technologiebudoucnosti.cz* [online]. Praha [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://technologiebudoucnosti.cz/jak-bezpecne-drzet-kryptomeny/>

Veřejná konzultace – Blockchain, virtuální měny a aktiva, Ministerstvo Financí, 2018. Praha.

Vyjádření Generálního finančního ředitelství ke zdaněním kryptoměn, 2017. Praha: Generální finanční ředitelství.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. In: . [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku [online]. In: . [cit. 2021-02-22].

Zdanění kryptoměn - jak na to? [online], 2021. Praha: AliaWeb, spol. s r.o [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/584630-zdaneni-kryptomen-jak-na-to/>

Zdanění kryptoměn: Kompletní návod pro rok 2021 [online], 2021. Plzeň [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://finex.cz/zdaneni-kryptomen-kompletni-navod/>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

ČNB	Česká národní banka
DPH	Daň z přidané hodnoty
ZDP	Zákon o dani z příjmů
Rozsudek Hedqvist	Stanovisko soudního dvora EU číslo C-264/14
ZČS	Zákon o směnářenské činnosti
MF	Ministerstvo financí
Výbor	Výbor pro interpretace IFRS
ZPS	Zákon o platebním styku

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Historický vývoj ceny Bitcoinu v dolarech.....	20
--	----

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Grafické znázornění rozdílu sítě klient-klient a klient-server.....	21
Obrázek 2: Průběh transakce Bitcoinu.....	22
Obrázek 3: Papírová peněženka na bitcoiny	26

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Shrnutí závěru dle českých zákonů	43
Tabulka 2: Ocenění kryptoměn při pořízení	44
Tabulka 3: Rozdělení kryptoměn dle způsobu jejich nabytí.....	45
Tabulka 4: Nákup kryptoměn varianta A	47
Tabulka 5: Příjem kryptoměny jako přijaté platby za poskytnuté zboží, výrobky nebo služby varianta A	48
Tabulka 6: Zařazení kryptoměny vytěžené vlastní činností varianta A.....	48
Tabulka 7: Úhrada závazků kryptoměnami varianta A	48
Tabulka 8: Prodej kryptoměn varianta A.....	48
Tabulka 9: Nákup kryptoměn varianta B.....	49
Tabulka 10: Příjem kryptoměny jako přijaté platby za poskytnuté zboží, výrobky nebo služby varianta B	49
Tabulka 11: Zařazení kryptoměny vytěžené vlastní činností varianta B.....	49
Tabulka 12: Úhrada závazků kryptoměnami varianta B	50
Tabulka 13: Prodej kryptoměn varianta B.....	50
Tabulka 14: Nákup kryptoměn varianta C.....	50
Tabulka 15: Příjem kryptoměny jako přijaté platby za poskytnuté zboží, výrobky nebo služby varianta C	51
Tabulka 16: Úhrada závazků kryptoměnami varianta C	51
Tabulka 17: Prodej kryptoměn varianta C.....	51
Tabulka 18: Konec účetního období u varianty C	51
Tabulka 19: Výčet operací, na které se vztahuje DPH	52
Tabulka 20: Zařazení činností s kryptoměnami z pohledu DPFO.....	53
Tabulka 21: Zařazení kryptoměn u právnických osob.....	54
Tabulka 22: Modelové příklady účtování	54